

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

78 M. 35 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1964 M. SPALIO (OCTOBER) 22 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

DVI SAVAITĖS PAVIEŠĖJUSIOS LIETUVOJE. Turistės (iš kairės) Vanda Gruzdienė, Ona Petrash ir Romualda Čepulienė spalio 20 d. atskrido į Kennedy aerodromą New Yorke. Grįždamos į Ameriką, turistės keletą dienų viešėjo Maskvoje ir Londone.

Grįžo turistės iš Lietuvos

Ona Petrash, vienybtė, kuri kartu su Romualda Čepulienė ir Vanda Gruzdiene (abidvi iš Cleveland, Ohio) rugsėjo 30 d. išskrido į Lietuvą, TWA lėktuvu spalio 20 grįžo į New Yorką. Turistės Lietuvoje išbuvo 2 savaites.

dailės muziejuje ir įvairiose įstaigose. Jai labai patiko operos spektaklis "Carmen", nes čia viskas buvo lietuviškai. Ji dažniausiai pietavo naujame "Dainavos" restorane, ir lietuviškas maistas jai labai patiko.

"Lietuva yra tikrai graži", pareiškė Ona Petrash, Amerikoje gimusi lietuvaitė, kuri Vienybės spaudoje baliuje praėjusiais metais laimėjo apmokėtą kelionės bilietą.

Į Lietuvą vykstant, V. Tysliavienė jai buvo įteikusi keletą Vienybės egzempliorių, bet Ona Petrash skundėsi, kad Maskvos muftinėje tuos laikraščio numerius "sukonfiskavo".

Vilniuje ji buvo apsisistojusi "Neringos" viešbutyje. Lankėsi Alytose pas savo vyro gimines, su kuriais praleido tris dienas, buvo Trakuose ir kitose vietovėse.

Tokiu būdu Lietuvos nepasiekė rugsėjo 10 d. laida, kurioje plačiai buvo atžymėta Lietuvos Diena Pasaulinėje parodoje New Yorke šiuo angliskuoju skyriumi.

Vilniuje su pažįstamais ir giminėmis ji apvaikščiojo visą miestą ir jai atrodo, kad daugiau lietuvių iš Amerikos turėtų aplankyti savo gimtąjį kraštą. Ji buvo universitete,

Lapkričio 1 d., sekmadienį, 4 val. p. p. Vienybės yra rengiamas priėmimas, į kurį kviečiami visi, kurie norėtų išgirai Onos Petrash įspūdžių iš Lietuvos.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atsimenu, 1914 metais caro valdomoje Lietuvoje man pateko pirmas numeris Vilniuje pasirodžiusio žurnalo Vairas, kurio redaktorium pasirašė A. Smetona. Geras popierius, graži spauda, puiki lietuviška kalba, Burčo lietuvišku vaizdų fotografijos, gražios mintys — visa tai darė man, rusų mokyklą lankiusiam ir rusų literatūroje apsiskaičiusiam, 16 metų lietuviukui didelį įspūdį. Šiandien, po 50 metų Vairo komplektą pavarčius, kaip artimi tie žurnalo numeriai, kaip "vienybiskai"! Smetona tada rašė pirmame numeryje: Vairininkų būrelin dera tie, kurie, supratę dabartines sąlygas, randa galima ir reikalinga pabrėžti ypač tai, kas vienija mus krūvon, ne kas vieną nuo kito skiria."

Netrukus bus 3 metai, kaip Vienybė eina be jės atgaivintojo ir modernintojo — poeto Juozo Tysliavos. Veikėjai kolonijose jau nesulaukia jo dažnų atsilankymų ir iškalbingų prikalbinėjimų finansiškai paremti seniausią Amerikos lietuvių laikraštį, kuriam jis širdį įdėjo. Leidėja V. Tysliavienė ir redaktorė S. Narkelionaitė todėl turėjo nugalėti daug kliūčių ir pakelti nemažą sunkumų, kad laikraštis laiku išeitų ir vis tobulėtų. Visoki neramūs momentai (kaip: Amerikos prezidento rinkimai, pasaulinės politikos sukrėtimai, "pantaplinis paštas") tegul nepateisina nei vieno Amerikos lietuvių "neturėti laiko" laiku užsimokėti prenumeratą, ar prisijusti auką Vienybei, kaip paremdavo, išklausę iškalbingojo Tysliavos. Kaip visa laisvo lietuvių išsiviejo spauda, taip Vienybė, kad ir pačiais "neramiausiais" laikais, turi aukštą pareigą skaitytojus ramiai pasiiekti. Jūsų prenumerata ir auka pareigą padėtų lengviau atlikti!

Tęsiama 4 psl.

Balfo seimas New Yorke

Spalio 17 ir 18 dienomis New Yorke įvyko dvylikasis Balfo seimas, kuriame buvo paminėta ir Balfo įsikūrimo 20 metų sukaktis.

New Yorker viešbutyje, kur vyko seimo pirmosios dienos sesija, dalyvavo apie 90 delegatų, daugiausia iš Chicago, atvykę net specialiu autobusu.

Seimą atidarė Balfo pirm. prel. J. Končius, pakviestas invokaciją. Buvo sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai.

Seimo prezidentumą sudarė: Alb. Dzirvonas — pirm., V. Količienė ir dr. A. Noakas — vicepirm., L. Sulas ir M. Virbickienė — sekretoriai.

Po eilės sveikinimų, pranešimų ir atskaitų, buvo kilusios karštos diskusijos, svarstant Balfo ateities veiklą. Chicagiškiai delegatai buvo pasiryžę Balfo centrą perkelti iš New Yorke į Chicago, buvo balsuota, bet pasiūlymas tapo atmetamas, nes negauta dviejų trečdalių daugumos balsų, kaip nustatyta pagal konstituciją.

Prel. J. Končiui atsisakius toliau būti pirmininku, seimo nutarimu jįsai buvo pakeltas į Balfo garbės pirmininkus. Seimas, be to, išrinko 25 direktorius, kurių tarpe visa eilė naujų asmenų.

Balfo direktoriatą dabar sudaro: E. Armonienė, J. Aršikys, J. Audėnas, D. Bobelienė, Algirdas Brazis, adv. S. Briedis, E. Čekienė, St. Dzikas, Alb. Dzirvonas, kun. P. Garšva, J. Gribauskas, N. Gugienė, kun. F. Gureckas, KUN. V. Martinkus, E. Paurazienė, I. Petrauskas, dr. V. Rāmanauskas, A. Senikas, dr. R. Sidrys, V. Šimkus, J. Sonda, B. Spūdienė, kun. B. Sugintas, kun. A. Trakis.

Sekančią dieną įvykusiam direktorių posėdyje buvo išrinkta nauja valdyba: pirmininku — kun. Vaclovas Martinkus, vicepirm. dr. E. Armonienė, E. Čekienė, dr. A. Škėrys ir Br. Spūdienė, gen. sekretorė Nora Gugienė, protokolių sekr. — St. Dzikas, išdalininku — A. Senikas.

Seštadienį, spalio 17 d. New Yorker viešbutyje įvyko Balfo banketas, kuriame dalyvių buvo nedaug. Kalbėjo kongr. John Rooney, dr. J. Papanek, čekų šalpos org. pirmininkas. Meninę programą atliko T. Dzikienės vad. kanklininkės ir New Jersey lietuvių moterų kvartetas — Kedzlenė ir Melyniene su dukromis. Programai vadovavo akt. Vitalis Žukauskas.

Sekančią dieną seimo dalyviai buvo nuvykę į Brooklyno Apreiškimo par. salę, kur akt. V. Žukausko vaidintojų grupė pastatė A. Kairio "Diagnozę".

Lietuvoje dėmesio sukėlė nuo daktarato įgyjimo sulaukytas akademikas Jucevičius, kuris, sakoma, pradėjęs atvirai reikšti "nacionalistinių" pažiūrų apie Lietuvos valdmenį, Vilniaus Tiesa rašo: "Buvo kiti laikai — Jucevičius nedrįso pasakyti, ką galvoja. Pasikeitė laikai, jis įsidrąsino ir nebeslepia savo minčių."

Lietuviai Kalifornijoje

Pagerbs V. M. Chase-Čekanauską
70 m. amžiaus sukakties proga

Los Angeles, Kalifornijos Kristaus Karaliaus Šventė įvyks sekmadienį, spalio 25 d. Los Angeles lietuvių kolonija iškilmingai ir pagarbiai pagerbs Kristų Karalių. Šiai šventei yra numatyta tokia tvarka:

10:30 val. pamaldos. Pamokslą sako svečias kunigas. Mišių metu gieda choras ir solistai. Žmonių bendra komunita. Organizacijos dalyvauja organizuoti. 1 val. punktuallai parapijos salėje įvyksta akademijs-minėjimas. Dalyvauja Parapijos choras, vedamas komp. B. Budriūno; Juozo Tininio pasakaita; solistas Antanas Pavaras, Raimonda Apelytė, Aras Jr., deklamatoriai.

Minėjimą rengia Los Angeles Katalikų Federacijos skyrius, kuriam vadovauja Ignas Medziukas.

* D. L. K. Bitutės Draugijos, Los Angeles Skyrius, ir šiemet ruošia savo tradicinį rudens balių, kuris įvyks lapkričio 7 d. 8 val. vak., St.

Nicholas auditorijoje, 2300 W. 3rd Street, Los Angeles, Calif. Baliaus programą atliks dar Los Angeles mieste negirdėta moterų "sutarčinė." Sokiams gros M. Krafto orkestras.

* Sekmadienį, lapkričio 29 d. Los Angeles lietuviai karaliai švenčia savo tradicinę Lietuvos Karaliūnės šventę, į kurią visa Los Angeles visuomenė kviečia dalyvauti. 10:30 val. pamaldos už karalius, šaulius ir partizanus, kritusius už Lietuvos laisvę. Po pamaldų parapijos salėje bus šventės minėjimas.

* Inž. Jonas Motiejūnas ir šiais metais perrinktas Los Angeles Šv. Kazimiero Vardo Šeštadieninės Mokyklos Tėvų Komiteto pirmininku.

* Lapkričio 14 d. įvyksta Los Angeles BALFO skyriaus parengimas vakaras, šv. Kazimiero parapijos salėje. Programą atliks L. A. Lietuvių Dramos Sambūris.

* Valentina Kojellenė, koloratūrinis sopranas, aukštai kritikų vertinama dainininkė, Chicago, Ill., pakviesta į Los Angeles dalyvauti šv. Kazimiero Šventės proga rengiamame koncerte, kuris bus 1965 m. kovo 7 d. Minėjimą rengia parapija. Šis bus pirmas Kojellenės pasirodymas Amerikos Vakaruose.

* Rašoma šv. Kazimiero parapijos istorija. Kaip jau buvo skelbta, 1966 m. parapija švenčia 25 m. jubiliejų. Tam svarbiam įvykiui atžymėti Jurgis Gilauda rašo parapijos istoriją. Visos organizacijos, gavusios anketą, iki gruodžio 1 dienos yra prašomos suteikti reikalingas žinias ir informacijas.

* Inž. Egidijus N. Radvenis, veiklus jauniosios kartos atstovas, pradėjo vadovauti Los Angeles Lietuvių Tautinių Šokių grupei. Iki šiol šias pareigas ejo Ona Razutienė.

W. M. CHASE-ČEKANAUSKAS

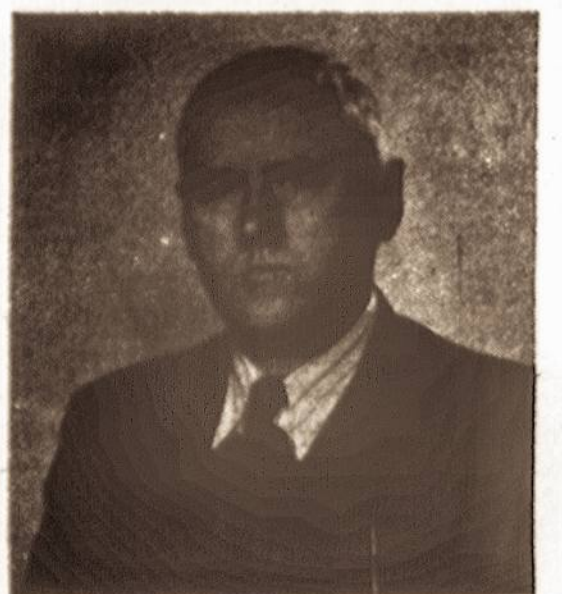
Mirė buvęs Lietuvos vyriausias notaras

Šių metų spalio 4 d. Toronte, Kanadoje, nuo širdies smūgio mirė K. Dargis, iki 1944 m. buvęs vyriausiu notaru Lietuvoje.

Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonas J. Ažubalis velionį apibūdino kaip žmogų, kuris toleranciją, ypač religinę, išpažino ne tik žodžiu, bet ir savo visų gyvenimu.

Velionis buvo 75 m. amžiaus, kilimo iš Žiopelių kaimo, Laižuvos vals., Maželių apskrities. Jis baigė Vytauto Didžiojo universiteto teisų fakultetą 1931 m. ir po to beveik visą laiką notaravo. Be to, buvo darbo inspektoriumi Alytų nuo 1921-26 m. ir mokytoju Telšų Vysk. M. Valančiaus gimnazijoje nuo 1926-28 m. Priklauso Lietuvos tautininkų sąjungai, teisininkų draugijai ir buvo šauliu.

Iš Lietuvos išvyko 1944 m. Vokietijoje emigracijai pasirodė, įsigydamas dantų techniko pasirengimą ir išvažiavo į Kanadą 1949 m., kur savo naujoje profesijoje

Velionis K. Dargis

dirbo iki 1961 m. Tais metais išėjo į pensiją.

Dargis paliko našę, dukteris A. Biškevičienę ir V. Balsienę — visos Toronte — bei sūnų dr. V. Dargį Westchestery, Chicagos priemiestyje. Brolis Albertas gyvena Maželiuose, Lietuvoje.

Velionis palaidotas, pagal savo valią ažuoliniame karsite šv. Jono krikštytojo lietuvių kapinėse Toronte.

V. ZALATORIUS

VIEŠAS PROTESTAS

Los Angeles, Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba šių metų rugsėjo 13 d. rengtos Lietuvos Dienos programoj neskelbė, kad bus amerikiečių respublikonų rinkiminės-agitacinės kalbos.

Lietuviai, gausiai susirinkę programos laiku, vieną su puse valandos turėjo laukti, kol keletas pakviestų respublikonų išsikalbėjo apie save bei savo programas, kai kurie iš jų prašydami susirinkusius balsuoti už juos artėjančiuose rinkimuose. Be to, prie įėjimo į salę ir salėje buvo stūdoma respublikonų rinkimų propagandiniai lapeliai.

Tikime, kad valdyba gerai žino ir supranta Bendruomenės tikslus bei uždavinius, bet ji juos nustelbia partinėmis užmačiomis.

Todėl reiškiamė viešą protestą prieš Lietuvos Bendruomenės, Los Angeles apylinkės valdybą už Lietuvos Dienos pavertimą vienos partijos agitacine diena.

The Baltic Democratic Club
(Lietuvių Demokratų Klubas)

Hartford, Conn., V. M. Čekanauskas — W. M. Chase visuomenininkas ir publicistas, jo 70 metų amžiaus sukakties proga, bus pagerbtas Hartfordo lietuvių bankietu 15 d. lapkričio klube.

Šis žmogus, kaip Krėvė-Mickevičius mums gražiai yra aprašęs garsųjį Dainavos kraštą — Dzūkiją, gimė ir augo gražiajame Dainavos krašte ir iš šio krašto grąžios gamtos nemažai gerų savybių įsigijo. 1913 m. atvykęs į JAV, ryškiai pasireiškė visuomeninėje ir mūsų organizacijų veikloje kaip publicistas, organizatorius.

Jaunystės metais vaidino pirmaujančią rolę Lietuvos Vyčių skyriuje Worcesteryje, vėliau Liter. Dramos Draugijoje "Aušrelė," buvo vienas iš kūrėjų šios kultūrinės draugijos ir jos choro ir dramos artistų pirmininku.

Kompozitorius Mikas Petrauskas yra pasakęs aušreliečiams: "šis jūsų jaunuolis — tai širdis ir siela jūsų kultūrinės, ir meninės veiklos." Ir drįstu sakyti, kad M. Petrauskas neperdėjo savo pareiškime, nes V. M. Čekas tikrai buvo aušreliečių šūlas.

Jo veikla visais gyvenimo Amerikoje dešimtmečiais buvo neribota. Jis daug dirbo SLA, ALTS, TMD, Vilniui Vaduoti Sa-goj ir Amer. Liet. Bendruomenės suorganizavime.

Nuo 1924 ligi pabaigos 1925 metų buvo ALTS centro sekretorius ir laikraščio Sandara administratorius, vėliau TMD pirmininkas, anais kovų laikais už Lietuvos nepriklausomybę organizatorius savanorių — Lietuvos Laisvės Sargų Brigados Worcesteryje ir kituose organizaciniuose vienetuose uolus veikėjas ir spaudos bendradarbis.

Lietuvos ministro Wa-

shingtone pulk. P. Žadeickio skatinamas, aplankė Vilnių ir Švenčionis, atliko pasitarimus su Vilniaus krašto veikėjais, mokytojų S-gos vadais ir kitais, planuojant įkurti įpotekos banką Vilniuje išpirkti žemės nuo lenkų kolonistų Vilniaus krašte. Aplankė Lietuvą, dalyvavo pirmame Pasaulio Liet. Kongrese 1935 m. ir grįžęs į Ameriką žodžiu ir spaudoje pranešė Amerikos lietuviams, kad Vilniaus — atvadavimo valanda artėja, karas Europoje ir lenkų bėgimas iš Vilniaus neišvengiamas. Jo pranešimas tapo tikrove.

Įvertindami šio mūsų visuomenininko veiklą, Hartfordo lietuvių jo pagerbimui ruošia šaunų bankietą Liet. klube, 227 Lawrence St., sekmadienį, 15 d. lapkričio 2 val. pp.

ANDREW REKUS

* DIANE C. SUDEIKYTĖ, studijuojanti Illinois Universitete Urbanoje, išrinkta šių metų "Homecoming Queen". Ji yra gimusi ir augusi Chicagos šiaurinėje dalyje. Ši gražuolė yra 22 metų amžiaus ir ruošiasi būti mokytoja.

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)
Telefonas EVergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS
ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Romuva Book Store

84-20 Jamaica Ave. Woodhaven 21, N. Y.
(Tarp Forest Parkway ir 85th Street)

MRS. JOSEPHINE GALMINAS, Ved.

Lietuviškos knygos, plokštelės, švenčių atvirutės dovanos, lietuviški išdirbiniai. Platina VIENYBĖ.

Skaniausia lietuviška duona gaunama

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, sav.

PYRAGAI VEDYBINIAMS
IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus prašome telefonuoti:
STagg 2-5938

36-40 Stagg Street
Brooklyn 6, N. Y.

Lietuviai Advokatai

S. Bredis, Jr.

37 SHERIDAN AVENUE
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. AP 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)

41-40 74th STREET
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

PONIAI TERCIJONIENEI ir jos visai šeimai dėi jos mylimo vyro daktaro V. TERCIJONO MIRTIES reiškiau giliausią užuojautą. Kartu su daktaru V. Tercijono šeima liūdnai ir pergyvenu šią liūdną valandą.

Ilsėkis, mielasai daktare, šioje laisvoje Amerikos žemelėje.

PRANAS RIMKUS

Ką tik vedę J. Stukas ir L. Kaselytė keliauja povestuvinei kelionei į Bermudą. Juodviejų sutuoktuvės įvyko Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje Chicagoje, spalio 10 d.

Vyt. Zalatoriaus nuotraukos

Jamavedžiai - Jokūbas Stukas ir buv. Loretta Kaselytė, tuojau po sutuoktvių Chicagoje. Jokūbas Stukas su žmona Loretta apsigyveno Hillside, New Jersey.

Neeilinės vestuvės Chicagoje

Du pasižymėję Amerikos lietuviai -- chicagietis ir New Yorko srities gyventojas suėjo į bendrą gyvenimo kelią, sudarydami naują šeimos židinį. Spalio 11 d. Nek. Prasidėjimo bažnyčioje moterys-tės sakramentu buvo sujungti Loretta Kassel ir Jokūbas Stukas, sutraukę didoką šių apeigų stebėtojų būrį. Kadangi naujoji buvo L. Vyčių choro narė, tai bažnyčioje giedojo šis choras, o Mišias atnašavo ir jungtinių apeigas atliko kun. P. Činikas, M.I.C., asistuojamas kitų dviejų kunigų.

Tos dienos vakare arti 400 žmonių susirinko į Argo-Summit American Legion

salę vestuvinių vaišių. Čia buvo pavakarieniauta, išklaudyta gražių linkėjimų žodžių jaunavedžiams, pasilinksminata.

Žodžiu sveikino Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis (lietuviškai) ir kun. P. Činikas, M. I. C. (angliškai). Vaišių vedėjas muz. A. Kačanauskas iš New Yorko perskaitė raštu sveikintųjų sąrašą. Jame buvo -- vice-konsulas Simutis su žmona iš New Yorko, Amerikos Lietuvių Taryba, kun. Bruno Markaitis, S. J., kun. Jonas Jutt, V. Sidzikauskas, kun. dr. St. Valiušaitis, Regina Budrienė, Lietuvių komitetas Pasaulinei parodai, Rūtos an-

samblis, muz. J. Zilevičius, komp. Aleksis, akt. Stasys Pilka, dr. K. Jurgėla ir Pov. Labanauskas iš Amerikos Balso ir kt.

Taip pat kalbėjo ir pats jaunavedys -- J. Stukas. Jis pažymėjo: Mano sieloj šiandien šventė. Džiaugiuosiu gavęs lietuvių su dideliais švogeriais. Mus riša tie patys idealai. Jūs mus dažnai matysite Chicagoje, o mes jūsų lauksime New Yorke.

Kelis sakinius ištarė ir jaunoji Loretta. Buvo sudainuota "Ilgiausių metų."

Vaišių dalyvių daugumą sudarė jau Amerikoje gimusieji arba senosios kartos lietuviai. Iš naujai atvykusiųjų tarpo tebuvo gal 50 asmenų.

Povestuvinės kelionės jaunavedžiai žada pasukti į Bermudus. Iš jos parvykę apsigyvens New Yorko pašonėje, Hillside, N. J.

E. Š.

NERAMUMAI BRIDGEPORTE

BRIDGEPORTO lietuvių kolonijoje apie savaitę laiko vyko neramumai, nes į vieną namą buvo įsikraustę porą juodukų, kurie sukėlė nerimą gyventojų tarpe. Žmonės, pabūgę naujų gyventojų, šimtais rinkosi apie jų namus ir įvairiais būdais reikė protestą. Dalis protestuotojų buvo areštuota. Po maždaug savaitės laiko neramumų, juodukai apleido namą, kurį jiems buvo perleidęs vienas baltasis savo vardu jį čia nupirkęs. Demonstracijose aktyviai dalyvavo ir lietuviai. Chicago's negrų laikraštis, aprašydamas šiuos įvykius net tokią antraštę paskelbė: "Lithuanian Quisling - Fomentor of Bridgeport Riot".

Posėdziavo altininkai

Į savo metinį susirinkimą Chicago's Sherman viešbutin spalio 10 d. buvo suvažiavę apie 40 Amerikos Lietuvių Tarybos narių. Čia be įprastinių pranešimų ir rezoliucijų, nedaug naujo tebuvo susilaukta. Tiesa, atėjo pasveikinimai iš prez. Lyndon B. Johnson ir sen. Barry Goldwater. Jie abu, gal rinkiminio karščio pagauti, žadėjo Lietuvai laisvę.

Prez. Johnson teigė: "Amerika drauge su Jumis yra pasiryžusi, kad Lietuva vėl bus atstatyta suvereni ir nepriklausoma valstybe, laisva nuo komunizmo pančių." O karingasis respublikonų vadas sen. Goldwater net reikalavo: "Naujosios rusų kolonijos -- Lietuva, Latvija ir Estija turi būti išlaisvintos ir gražinta joms nepriklausomybė bei valstybinis suverenumas."

Suvažiavime, buvo nemaža svečių, kurie sveikino susirinkusius. Čia dalyvavo ir lietuvių demokratų veikėjas VLIKO narys dr. K. Šidlauskas, kuris pakviestas sveikinimo žodžiui, pažymėjo neturįs tam reikalus įgaliojimo iš VLIKO.

Amerikos Lietuvių Tarybos valdyboje didesnių pakitimų nebuvo. Iš 11 valdybos narių tik vienas (dr. T. Remeikis -- L. Studentų Sąjungos atstovas) buvo atleistas. Šio vietą užėmė Šviesos-Santaros federacijos atstovas dr. J. Valaitis.

Prieš suvažiavimą buvo kalbų, kad iš pirminko posto pasitrauks pirm. L. Simutis, nes į jo postą jau senokai taikosi A. Rudis, bet šie spėliojimai bent šiuo metu dar nepasitvirtino.

E. Tyl.

THE Tel TAYtor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Restaurant
Brooklyn 8, N. Y. *Ona ir Jonas Valaitėiai*

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1896

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Įvairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

163-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Tel. Virginia 3-3544

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukšys in 1886

is published weekly by Valerie Tyaliava and Juozas N. Tyaliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tyaliava; Editor: Salomeja Narkelionaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS
Atkelta iš 4 psl.

Lituanistikos instituto vedėjo prof. J. Balio mintys apie mūsų didžiuosius kunigaikščius priimena dr. Šliūpo pažiūras, nes ir šios būdavo kultūram pobūdžio apie senovės Lietuvos valdovų kultūrinis pasiekimas. Prof. Balys pasakoja: "Mūsų istorijos tragika yra, kad senovės Lietuvos valdovai nesirūpino mokslo ir kultūros reikalais. Vilniaus universitetą (akademiją) įsteigė vengras, Lenkijos-Lietuvos karalius Batoras (1579 m.) su dviem skyriais: teologijos ir filosofijos (teisės ir medicinos fakultetai atsirado tik 1641 m.). Iki 1816 m. dėstymo kalba buvo lotynų, po to, iki rusai uždarė, 1832 m. — lenkų. Lietuviškas universitetas įsikūrė tik nepriklausomoje Lietuvoje, Kaune 1922 m.. Bolševikai jį panaikino, palikdami medicinos ir politechnikos institutus, o kitką perkeldami į Vilniaus universitetą.

Tautinės mažumos turi šiek tiek tokios įtakos Amerikos vietinei politikai. Pavyzdžiui, Massachusetts valstybėje 40-tas gyventojų nušimtis (pasakoja Monitor) yra "kitatautiškas." Pirmos ir antros kartos kanadiečių gyvena 547,236. Bet politiniai jie neorganizuoti ir dar vietinės politikos nevaro. Tai gausiausia grupė. Antra gausumu yra italai (311,053). Iš keturių paskutinių valstybės gubernatorių 3 buvo italai. Republikonų kandidatas šįmet yra italas Volpe, demokratų — italas Bellotti. Trečioji gausumu grupė yra airiai (276,166). Jie valdo demokratų partiją, bet italai jau jiems lipa ant kulnų. Vietoje mirusio airio Buckley, demokratai finansų auditorium parinko, tačiau, ne italą, bet lenką Buczko (Salem pašto viršininką). Lenkų kilmės valstybėje priskaitoma 136,942. Gausumu tai penktoji grupė. Anglai sutariau, ne italą, bet lenką Buczko (Salem pašto viršininką). Lenkų kilmės valstybėje priskaitoma 136,942. Gausumu tai penktoji grupė. Anglai sudaro ketvirtą (193,137). Kiek lietuvių Massachusetts valstybėje, laikraštis nepasako, bet jie turi politikoje svorio, kaip įrodė anuomet velionio dr. Yakmauh paskyrimas. Kaip visur, taip ir politikoje, lietuviams reikia vienybės.

Mums rašo

Nesutinka su Girkakaliu

Mielas Girkakali,

Klausl, ar tikrai Marija prabilo Lietuvai?

Taip, tikrai. Ir, labai galima, kad Tamsta pradėjai kalti kietesni akmenį už savo girnas.

Kad, Tamsta, nesutinki su prof. kun. St. Ylos kal kuriais išvedžiotimais, kiek jie liečia tamsų viduramžių Lietuvoje, čia yra diskusiniai reikalai. Kad to meto valstiečiai ir baudžiauninkai buvo šuns vietoje, be diskusijų aišku.

Deja, nėra pagrindo kaltinti prof. kun. St. Ylą, kad nėra

Siluvos Marijos Vatikano paviljone, nes ji ir "nebuvo Vatikano paviljone". Bet, kad Marija buvo apsilonkusi Siluvoje, tai nekelti abejonės nei vienam lietuviui katalikui.

Siluva buvo, yra ir bus Marijos, o kartu, ir visos Lietuvos, šventovė. Ir kas tą faktą norėtų pakeisti, ar sugriauti, iš anksto, pasmerktas nepasisekimui. Tai yra tas pats, ką stengtis plika galva pramušt akmens sieną.

JURGIS JUODIS

Brooklyn, N. Y.

DĖL KELIONĖS Į LIETUVĄ

Pasakymas dėl Vytauto Zalatoriaus straipsnio "Chi-

Girkakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

LB ŽODŽIAI, O KOKI DARBAI?

Daugely laikraščių skaitėme PLB pirminko Juozo Bachuno straipsnį. Tarp kita ko: — ... vis dar netelpame į savo laiką. Vieni gal per daug atsilikę, kiti gal per daug toli svetimuose vandenyse užplaukę. Turime tai aiškintis ir ieškoti būdų, kaip pataikyti į savo laiką ir gyvenimo sąlygas, kuriose natūraliai ir sveikai vyksta kartų pasikeitimas. Atrodo, dėl vieno beveik visai sutariame: mums lietuviams reikia bendros pasaulinės organizacijos... —

Pone Bachunai, Jūs kalbate aukso žodžius. Tik kai Jūs sakote, kad "netelpame į savo laiką," tai ar ne PLB galvoje turite? PLB netelpa į savo laiką, negyvena dabartimi, nemato kelio ateitin, o kažkur vazojasi dvidešimtmečiu atsilikusi.

Tiesa, kad "beveik visai sutariame" ir dėl bendros lietuvių pasaulinės organizacijos. Kad sutariame tik "beveik", irgi reikia aiškintis ir ieškoti" pačiai PLB. Labai stambius dalykus iliustruoja kad ir tokia smulkmena. Pas Jus, p. Bachunai, buvo lyg ir redaktorių suvažiavimas. Ar visų redak-

torių? O buvo dedamasi, kad visų PLB trokšta vienos pasaulinės organizacijos, bet pati PLB įsipainiojo į vienos stauražiūrės ideologijos tinklą. PLB nori ne tik visus apjungti, bet ir kai kuriuos pamokyti "neklusniems mokiniams įkirsti). Eretikai ir tariami eretikai prie PLB nepritelpa, nes PLB jų nenori. Tai PLB klaida. PLB turi rasti tokią plačią apjungimo formulę, turi taip pagerbti ir asmenis ir pažiūras, kad ji taptų besiskiriančiųjų jungtimi. PLB turi šviesti, o ne švelsti ir teisti.

PLB keliai nėra lengvi. Bet PLB reikalinga. Ją ir kritikuojanč, norisi, kad ji rastų savo kelius, daug ką išsiaiškintų ir suprastų.

Tų kelių beieškant ir bestaieškinant, užsukame į Sėjos žurnalo pastogę (š. m. 3 — 4 nr.). Ten stebisi St. Barzdoku, kuris paskelbė šitokius LB uždavinius: "Integruoti bendruomenės vertybes, kad kurtųsi teisingos ir sveikos pažiūros, bręstų bendri nusiteikimai, bendra vieša nuomonė, netgi bendras gyvenimo stilius." Ta proga Sėja priduria: "Graudu net ir pagalvoti, kuo pa-

Tęsiama 5 psl.

Faktai ir išvados

J. UNTURKIS

Mūsų publicistikoje reiškiasi ne vien sveikas protas, bet ir proto visai nekontroliuojamos aistros, neapykanta ir absurdiškos išvados.

Štai, pvz., Br. Raila sistemiškai Dirvoje niekina VLIKą, dedasi liberalu ir tuo pat laiku neslepia savo dvasiško suaugimo su lietuvišku fašizmu bei vadizmu.

Dirvos 91 nr. jis prikabino kolaboranto epiteta Širvydui ir kt., užmiršęs, kad, nuolat niekindamas VLIKą, jis pats tuo kolaboruoja su Lietuvos komunizmu. Užtenka paskaityti Vilniuje išleista knyga "Vanagai iš anapus" ir bus aišku, jog VLIKo niekinimu Br. Raila ne kultūriškai, o politiškai eina koja į koja su Lietuvos komunizmu.

Hitlerio okupacijos metu Br. Raila tam tikrą laiką tarnavo Ostlando bendrovėje, o ši "bendrovė" darė planus ir jau kolonizavo Lietuvą, tad formaliai Br. Raila nėra jau toks švarutėlis lietuvis patriotas, kaip kad valzduojasi savo rašiniuose.

Naujienų 186 nr. J. Klauselis cituoja frontininkų oficiozo į Laisvę ideologinius principus, paskelbtus Lietuvoje 1941 m. karo pradžioje.

"Šiandien laisva lietuvių tauta gali drąsiai pasauliui pareikšti, kad ji entuziastingai įsijungia į Naujosios Europos kūrimo faktą, kuri vykdo nacionalsocializmo įkvėpta ir Adolfo Hitlerio vadovaujama Didžiosios Vokietijos armija." O juk Naujoji Europa turėjo būti be žydų, be lenkų ir be mažų tautų, kurios turėjo "iškepti ir sutripi nacionalsocialistinėje keptuvėje." Tada į Laisvę svajoto "sykiu su šauniomis vokiečių armijos kolonomis žygiuoti prieš bendrą europinės kultūros priešą žydų, kal rusišką bolševizmą."

J. Klauselis priminė frontininkams ne visai malonią, bet dokumentuotą tiesą, ir jie nei Drauge nei Darbininke neekskomunikavo Naujienų, nepaskelbė jų kolaboruojant su komunistais, nors Lietuvoje komunistų spauda dažnai primena J. Abrozevičiaus-Brazaičio "kvistlinginę" politiką, cituoja jo prohitlerinius žodžius iš laikinosios vyriausybės deklaracijos, taigi daro tą pat, ką ir Naujienos.

Naujienų redakcija 189 nr., norėdama pažeminti Pr. Lapienę, rašo: "Ta giliai galvojanti moteris nesuprato ne

cagietės pralaužė psichologinę uždangą," atspausdinta š. m. rugsėjo 10 d. Vienybėje.

Didžiai nustebau, kai be mano žinios V. Zalatorius parašė ir patalpino straipsnį apie mano kelionę Lietuvoje su Danguole Janušaityte. Aš neprašiau, kad kiti duotų reportažus apie mano kelionę. Be to, turiu pastebėti, kad kelionės įspūdžiai buvo nušviesti netiksliai.

Šiuo metu rašau rašinį apie kelionę po Lietuvą, kuris greitu laiku pasirodys.

ZINA JURĖNAITĖ

1964 m. rugsėjo 20 d.

REPORTAŽO AUTORIAUS PASTABA

Zinioms skleisti Amerikoje, ačiū Dievui, leidimo nereikia. Kadangi panelė Z. Jurėnaitė, žinodama, kad aš esu spaudos bendradarbis savo įspūdžius noriai papasakojo ir neįspėjo manęs, kad neno-

rėtų jų spaudoje matyti, tai aš tuos įspūdžius ir aprašiau.

Panelė man sakė, kad ji susirūpinus, jog iš minėto aprašymo kam nors galėjo susidaryti įspūdis, jog Lietuvoje jai nepatiktų arba, kad valdininkai būtų nedraugiški. Ta jos baimė neturėjo pagrindo, nes bent trys kiti laikraščiai, komentuodami dėl to rašinio, priėjo priešingos išvados. Aš panelėi pasiūliau bet koki nesuipratimą pašalinti, viešai pareiškiant, kad Lietuvoje ji daug gero ir malonaus patyrė ir neturėjo jokių nemalonumų. Bet tada jos tėvelis atkirto: "Ar nori, kad mus komunistai palalkytų?"

Džiaugiuosi, kad ir ši kartą VIENYBĖ atsistojo viduryje tarp dviejų kraštutinių nuomonių. Juk tą vidurį jau romėnai "auksiniu" vadino, nes jis arčiausiai prie tiesos esąs.

V. ZALATORIUS
Chicago, Ill.

tik lietuvių tautos daugumo nuotakų, bet ir nesuprato ir pas ją gražiai pagyventi atvažiavusio Dirmeikio draugų." "Lietuvis kaimietis, taip giliai negalvojantis, kaip p. Pr. Lapienė, Br. Dirmeikį ir perversmininkus gerai suprato ir už juos nebalsavo."

Kokius perversmininkus Naujienų redakcija turi galvoje — 1926 m. gruodžio 17 d., 1940 m. okupanto sukeltą "perversmą" ar 1941 m. lietuvių aktyvistų fronto "sukilimą" prieš bėgančią iš Lietuvos Stalino armiją? Argi Naujienų redakcija nežino, kad nei 1926 m., nei 1940, nei 1941 metų perversmininkai nedavė kaimiečiams laisvai pabalsuoti už perversmininkus! Pr. Lapienė yra tokią, kokią ją vaizduoja Liet. Enciklopedija ir "Vienybėje" Ed. Sulaitis, o Naujienos ne Pr. Lapienę ir ne Dirmeikį pažemino, o parodė savo plokštumą.

Naujienų 174 nr. Torontiško slapyvarde prisidengęs vienas oduos "vaduotojas," nesupratus anglų k., peržiūrėjo žinomą B. Armonienės knygą ir bausiai pasipiktino, kad cituojami nepalančius autorės teigimai ne vien apie Stalino, bet ir apie Hitlerio žiaurumus Lietuvoje; esą, B. Armonienė visai negyvenusi Hitlerio režime ir negalėjusi blogai apie jį atsiliepti. Iš klaidingos prielaidos Torontietis padarė didžiausią išvadą: išvardino visą eilę pirmos ir antros rūšies kolaborantų, o Albniui Morkui net atėmė tetašę į lietuvių vardą, nelyginant žmogaus tautybę eity ne iš prigimties, o tik iš politinių pažiūrų.

Per Torontietį Naujienų redakcija parodė savo palinkimą į dogmą, kad bloga gali daryti tik komunistai, kad komunistų raštai — tai tik "pašlavos" ar "sąšlavos," o Hitlerio kuriama Naujoji Europa — tai buvus aukštos kultūros ir laisvės idealas, todėl Naujienos negali suprasti, kaip B. Armonienė galėjo savo knygoje nepalančiai išsitariti apie Hitlerį ir jo režimą Lietuvoje.

Jei Torontiečiui rūpi tiesa, tai siūlome jam perskaityti II skyrių iš B. Armonienės knygos (Apie vokiečių atėjimą į Lietuvą); iš to skyriaus aiškiai matyti, kad vokiečių ir lietuvių načiai buvo ne mažesni kraujotroškos, kaip stalininiai komunistai.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4'psl.

virstų mūsų visuomeninis gyvenimas, jeigu viešoms jos nariams būtų privalomas, anot inž. A. Nasvyčio, kažkokio organo gerai išdiskutuotos ir visuotinai priimtose pažiūros bei nušiteikimai."

Tuo tarpu nėra pavojaus, kad būtų įgyvendinti barzdukiškieji LB uždaviniai. Bet atsargumo sumetimais — gelbėkimės nuo tų "uždavinių" vykdymo, kol nevelu, "Bendra vieša nuomonė!" — tokia formulė vartotoja naciai, tebevartoja bolševikai. Argi PLB su šio tipo režimais pakeliui?

KAD BŪCIAU ATSARGESNIS...

Pas mane atsirado ne man skirtas vieno bičiulio laiškas, kuriame, tarp kitko, parašyta taip:

— Jei kurią dieną matysi Girkalį, patark, kad Vienybės labui, ir neduodant vištemis niekadėjams naujos alyvos ant jau pakankamai dabar esamų žiežirbų, būtų atsargesnis su kai kuriais teigimais, kaip, pvz., kad Vienybės redaktorės lygiai tiesią ranką ir sovietinės Lietuvos pareigūnams ir lygiai čia gyvenantiems prelatams. Matai, prie mūsų šio tremtinio gyvenimo supratimo ir tolygaus mentaliteto, tokios mintys tikrai nebus suprastos, arba, jei suprastos, visados tik blogai ir papiktinančiai. —

Kiek aš jaučiu pulsą, po šiais žodžiais daug kas pasirašytų. Matyk, daug kas sutinka, kad nepageidaujamos pažintys būtų palaikomos patamsėj, nuošaliai, niekam nežinant. Nepageidaujamos pažintys! — ne, gal geriau būtų išsireikšti "nepatogios pažintys". Tokios pažintys gali būti palaikomos su tam tikrais išskaičiavimais, kokios nors naudos viltimi arba tiesiog iš smalsumo. Vienybinių suvažiavimo progų, šiek tiek pažindamas redaktorės ir leidėjos nusistatymus, aš teigčiau, kad jų elgsenoje esant "tik nuoširdus ieškojimas lietuvių lietuviu".

Zinoma, už kitus žmones, šiuo atveju už redaktorę ir leidėją, pažiūri tam tikros rizikos galimybė pasilikta. Bet jau be jokios žiravimo rizikos tvirtinu, kad aš pats, ieškodamas lietuvių lietuviu, jų taktikoję išžiūrėjau pirmoje eilėje ieškojimą lietuviu, bent ligšiolinė taktikoję.

Dėl tolimų amžių, dėl mūsų visuomenės jau mirusių asmenybių paprastai sutaria visos srovės. Bet mūsų visuomenės gausu tautai nusipelnusių gyvų asmenybių arba jau mirusių, bet dar su gyvu atminimu, kuriuos turėtume visi nuolat atsiminti, jų žygių atminimu stiprintis. Deja, taip nėra. Pvz., savo istorijoje mes neturime prezidento, kurio paminėjimą lygiai nuoširdžiai rinktųsi visų srovių lietuvių. Bet aš čia išsireikščiau netiksliai: tokių prezidentų turime, tik neturime tokios visuomenės. Miršta mūsų didieji žmonės: vieną palydi tautininkai, kitą — skautai, trečią — menininkai ir t. t. Net ir mirusiųjų kapai nejungia.

Kitas pavyzdys — išsivijoje turime laikraščius. American Council for Nationalities Service skelbia tokią Lithuanian Publications in the United States balansą: 34 laikraščiai lietuvių kalba ir 3 laikraščiai anglų kalba. Vieni tų laikraščių yra vienos partijos simpatikai, kiti — kitos, bet kiek jų tarpe yra su lygjomis simpatijomis kiekvienam lietuviškam reiškinimui? Kiek iš mūsų didesniųjų laikraščių turime tokių, kurie būtų nesuspainioję Lietuvai svetimosiose ideologijose ar grupiniuose interesuose?

Net kokiu darosi, kai reikia aiškintis, kad nėra nusidėjimas lietuvių ieškoti lietuviu, o ne kokios grupės atstovo. Gerb. mūsų Bičiulio laiške minimi "visi niekadėjai" yra toki niekadėjai, kad nėra ko jų silpnybei pataikauti.

"SPAUDOS APŽVALGA"

Nepriklausoma Lietuva (redaktorius Jonas Kardelis, be jokių viešai skelbiamų padėjėjų ir be kolegijos) š. m. Nr. 39 skelbia tokią "spaudos apžvalgą", kurios ištisa faksimilė atrodo štai kaip:

"GIRNAKALIO NERVAI NEIŠLAIKĖ..."

Kažkas rašė, esą Girkalis, nors ir važiavo į sovietinėmis vėžėmis, bet vis dėlto pakankamai kultūringas, saikingas ir neamerikoniškai džentelmeniškias. Bet pasirodė, kad toks teigimas, kaip ir reikėjo vaizduotis, yra perdėtas. Girkalis galėjo išsilaikyti "pusiausvyroje" kol jo niekas iš esmės, kaip tikrojo "Girkalio", nepalietė. O kai buvo pastatytas taškas ant jį, tuoju Girkalis paleido į darbą visus savo lietuviškus girkalio instrumentus ir savo "rimuose" ir "saikinguose" svarstymuose nesuilaikė pyktio. O sena tiesa sako: pyktis, reiškia tu — neteisus...

Neteisus! Šito ir užtenka. Ir skolinimasis autoriteto iš "Draugo" čia nieko nepadės. Tegul ir įdomu, kad Girkalis griebėsi "Draugo" globos, bet jeigu Girkalis nerūpų neišlaikė, tai ne gi be priežasties tas atsitiko...

GIRNAKALIŠKAS VERŽIMASIS Į ATVIRAS DURIS

Sovietininkai, a la Girkalis, vis tebema-la savo įsitikinimus apie būtinumą emigracijos ryšių su visa tauta. Toks nuolatinis malimas šio neva klausimo yra priemonė girkalims pridengti savo slaptuosius tikslus — klaidinti visuomenę ir pateisinti savo užmačias.

Juk niekam nėra nei klausimo, kad lietuvių ryšiai su lietuvišiais, visais, ne tik Lietuvoje, bet ir kitur gyvenančiais, yra reikalingi ir, kiek jie įmanomi, jie ir yra.

Tas pats ir su kultūriniais ryšiais. Ir kultūriniai ryšiai, kiek įmanomi, jie ir yra. Tik Lietuvoje okupantas yra tuos ryšius suvedęs iki nulio, nes jų neleidžia. Okupantui lietuvių kultūriniai ryšiai nepageidaujami, todėl ir neleidžiami. Ko čia tat girkaliai veržiasi į atviras duris? Bet visai kas kita yra "mielas" "Vienybės" redakt. ir leidėjos kalbėjimas su Lietuvos okupantu ir prelatais. Taigi nesugretinami dalykai, kurie tikrai girkaliams atrodo tapatūs. Jeigu "Vienybės" toks pat "mielumas" lietuviams prelatams ir Lietuvos okupantui, tai apie šita juk ir eina kalba. Negalima įsivaizduoti, jog Girkalis toks naivus, kad to nesuprastų ir nesuprastų savo redaktorės ir leidėjos.

Iš savo pusės turiu pridėti:

1. Niekam nesu davęs pažadų nesinervuoti ir nepykti.

2. Laikau neįrodyta, kad pyktis ar nervimas būtina būtų neteisumo pažymys.

3. Blaiviam stovy niekad ne tik neieškojau, bet ir nesvajojau apie Draugo globą.

4. Kardeli, Draugai ir visokius kitokius bendruomeninius viešai kviečiau įrodyti, kad Vienybė yra komunistiškas laikraštis. Tai būtų labai trumpas ir tikras būdas Vienybę sumiekinti. Gal išsigandote? Gal nesate pratę eiti tiesiu keliu?

5. Sakote, kad ryšiai su tėvyne tėra "girkalioškasis veržimasis į atviras duris." Gerai, jei durys atviros, tai kodėl nebandote? Kodėl tiek daug kalbų apie visiškai uždarytas duris?

o, si "spaudos apžvalga" man labai primena senas nepriklausomų laikų Lietuvos žinių užuominas apie klebonų gaspadinė. O gal čia nuo bačkos prabilo senas seimo rinkimų agitatorius? Su tokiais kovotojais reikia didelių nervų atsargų.

Pabaigai pravartu kai ką pasiskaityti iš Margučio (š. m. rugsėjo numerį rašo A. M.):

— Savo tarpe medžiodami tariamas ir netariamas raganas, kovingumo isterijos nestokojam. Dar labai neseniai vienas asmuo paskelbė, kad, pavyzdžiui, Bendruomenės kritika tegali būti komunistų darbas. Komunistų epitetams nuolat šaudosi laikraštis, šiaip jau nesusingaudantis paprasčiausiose dalykuose (citatas priskiriantis jas citavusiems ir kitais mūsų laikraštijoj retais kuriozais pasižymintis). Dar labai neseniai buvo spaudoje pastūlyta išlupti vieną iš mūsų intelektualų už tai, kad šis — siūlytojo nuomone, amerikiniuose universitetuose komunistinėmis bacilomis persisunkęs — pasisakė prieš respublikonų partijos prezidentinį kandidatą. Ne syki vienas laikraštis su pasigardžiuoju ir atitinkamomis implikacijom savo skaitytojams praneša, kad iš kurio nors kito laikraščio ar žurnalo kokias nors tikslais ką nors citavo lietuvių komunistinė spauda Amerikoje. Ir tai vyksta ir tautine mintimi iliustruotoje spaudoje, kurios puslapiuose dažnai mėgstama pažymėti, kaip gerai mes pažįstame komunizmo metodus ir jo tikslus. —

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSO SVEIKINIMAS VIENYBĖS BENDRADARBIŲ SUVAŽIAVIMUI

Argentinos Lietuvių Balso vardu sveikiname gerbiamuosius Vienybės bendradarbius, susirinkusius pasitarimui jos leidyklos namuose Brooklyne rugpjūčio 22 dieną 1964 metais. Pasaulinėse Parodos New Yorke išvakarėse. Parodoje, savo iniciatyva suvykusį, dalyvams pora desčių Lietuvių iš Argentinos.

Ypatingai sveikiname Vienybės leidėją poną Valerijų Vainadaitę-Tyliusonę, redaktorę Salamę Naskūnaitę ir uolinuosius bendradarbius Edvardą Šulaitį, Vytautą Zelatorį, Vytautą Širvą ir Girkalį.

PRANAS OŽENSKAS, A. L. BALSO LEIDĖJAS

POLITIKOS BITELĖS

NENEŠA MEDAUS?

STERĖTOJO PASTABOS

Rugsėjo Margučio nr. įdomus istoriko V. Trumpos straipsniu apie Liublino uniją ir redakcijos pasikalbėjimas su dailininku A. Galdiku, kuriame yra karčių prisiminimų apie tai, kaip sunku būdavo lietuviams menininkams prasiveržti prie kultūros laimėjimų pro lietuvių politikus. (Tas pat dabar Amerikoje: kaip sunku išlietuviams prasiveržti pro Bendruomenės politikus). Prancūzas meno kritikas Waldemar George savo monografijoje apie Galdiką pasiklausia: Kas beliko iš nepriklausomos Lietuvos valstybės? Atsako: ne politiniai laimėjimai, bet kultūros: keliolika literatūros veikalų, keletas simfonijų ir keliolika vertingų tapybos bei skulptūros dalykų. (Ir dabartinėje Lietuvoje, kaip sunku pro svetimo politiką menai į kultūrą prasiveržti!)

A. Galdikas prisimena: Draugai P. Galaunė ir J. Savickis kartkartėmis prašė, net meldė, bėgti iš nepr. Lietuvos, nes, kitaip, kaip menininkas, pranašavo, žūsiąs. Nepaklausiau, ir daugkūrybino laiko žuvo. Daug iškentėta nuo partinių žmonių bukumo....Mano gyvenimo dienos

Apie Vienybės finansinius reikalus

V. TYSLIAVIENĖ (Tęsiams)

Juozas Tysliava Amerikon atvyko 1932 m. lapkričio 1 d., kai Vienybė Publishing Co. jau buvo ant bankruto slenkščio. Bet jįsi apie Vienybės finansinius reikalus nieko nežinojo ir nesidomėjo, net ir tada, kai tuometinis Vienybės bendrovės pirmininkas Ksaveras Strumskis, pakvietė poetą iš Lietuvos, redaguoti Vienybę. Strumskis matyt, tikėjosi, kad naujasis Vienybės redaktorius išgelbės bendrovę iš bankroto.

Deja, taip nebuvo. Vienybė jau buvo per daug giliai paskendusi skolose. Ka. Strumskis su Juozu Garva \$6,000 bendrovei paskolino ir savo nuosavybėn pasiėmė mirtgčių ant mašinių, o iš Susivienijimo Lietuvių Amerikoje dar gavo paskolą — mirtgčių ant namo — \$25,000, bet ir tai bendrovės likimo neišsprendė. Vienybė Publishing Co. subankrutavo viską prarasdama, išskyrus \$40,000 vertės knygų, kurios niekam nebuvo reikalingos.

1933 M. SPALIO 19 D. JAU VIENYBĖS SPAUDOS BENDROVEI SUBANKRUTAVUS, laikraštis išėjo su tokiu pareiškimu:

"Turėdami minty faktą, kad Vienybė jau 47 metai be sustojimo eina ir yra seniausias Amerikos lietuvių Aušros laikų laikraštis, mes, Vienybės redakcijos, administracijos ir spaustuvės darbininkai nenorime būti savo laikraščio mirties liudininkais. Dėl to Vienybės Spaudos Bendrovei paliovus laikraštį leisti, mes nutarėme aukoti savo darbą ir pastangas palaikyti Vienybę gyvą tol, kol mums jėgos ir gyvenimo sąlygos leis. O dėl to, kad mums pritariančių žmonių grupė sutiko šias pastangas remti finansinškai, tai mes neabejojame, kad petyš į petį su visa plačiąją visuomenė mums pasiseks tikslą pasiekti.

Mes tuo pačiu ruožtu norime pabrėžti, kad joku būdu nepataikaujam politinėms klėkoms ir partijėlėms, bet tik grynai sentimentu skatinami šio darbo imamės.

Dėl to imdami šią sunkią našą ir atsakomybę, mes prašome visuomenę, kad ir ji, to paties sentimentu skatinama, ištiesių mums pagalbos ranką ir padėtų išlaikyti gyvą seniausią pasaulio lietuvių laikraštį, kuris per ištisus 47 metus ištikimai tarnavo savo skaitytojams. VIENYBĖS ŠTABS"

baigiasi, o kur ir kam darbus paliksiu? Statėm šventoves šventovėse, ir perleidžiam airiams, o neturime nė vieno kultūros namo...

Draugas spausdina prof. J. Balio "vienybėšką" idėją: Veikdami grynai politiškai, mes, išsivijai Amerikoje, esame niekam neįdomūs... Tad laikas susiprasti ir veiklą pasukti (ir visuomenės sudedamas aukas) kita kryptimi." Pavyzdžiui, spaudos ir literatūros išlaikymui?

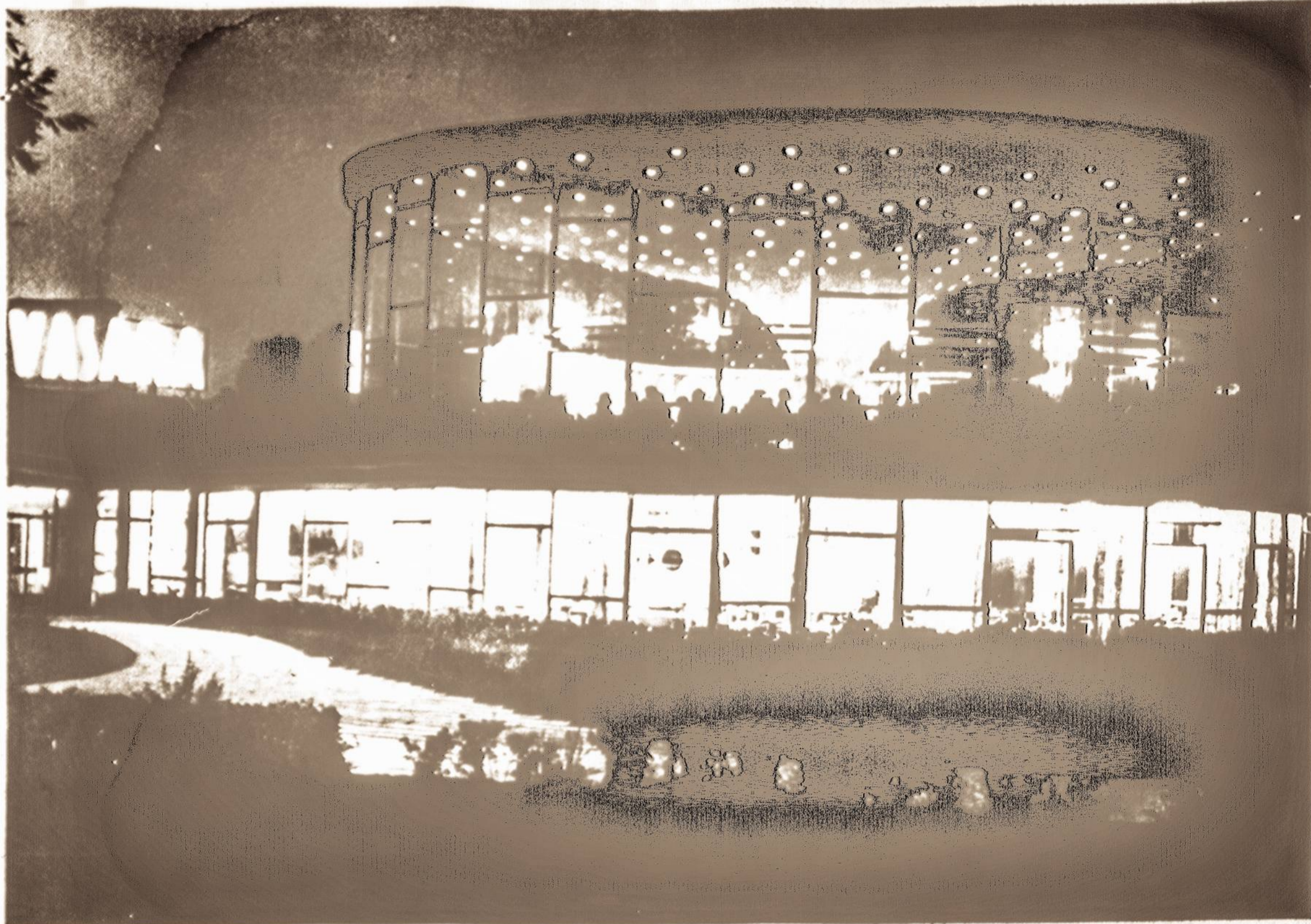
Venecijoje dovaną laimėjęs brolių Mekų naujas filmas "The Brig" buvo rodomas aną dieną New Yorke, kur pastebėjo žurnalas Time.

Apdraudus organizacijos SLA, LRKSA ir Moterų Sąjunga turinčios apie 33,000 narių. Jei apsiungtų vienon — būtų pajėgi organizacija!

Metai eis ir bus rašoma apie kitas mūsų kolonijas, kas rašoma dabar apie Youngstown, Ohio; Gaila, ši veikli, gerai žinoma, maža lietuvių kolonija jau seniai mirė, nes mūsų jaunimas pavargo pirm negu paseno dirbti senimo idealams!"

Tęsiama 11 psl.

O Juozas Tysliava savo pastabose "DABAR", taip rašė: "Laisvė, Vilnis ir Draugas (nieko sau kompanija) paskelbė, kad aš — Vienybės graborius. Šitie penktuko vertės demagogai labai gerai žinojo, dėl kokių priežasčių Vienybė pradėjo negaluoti. Bet jiems rūpėjo, kaip Pruseika sako, "atsigavėti." Tai trys nelaimingi piktalietai; norėtų žauti, bet parako neturi. Šių trijų juokingai nusidėvėjusių ritėrių nuomonės prilygsta anai Lietuvos elgetos dainuškai: "O, tu šėtone, ką tu padarei — jau tai merginai nebus gerai..."

Naujame restorane Palangoje, saulei nusileidus, sušvinta šimtai žiburių

VASARIO 16 GIMNAZIJOS REIKALU

Ryšium su tuo, kad kai kurie asmenys primygtinai akleidžia spaudoje ir privačiais raštais priklausius Vasario 16 gimnazijai, PLB Vokietijos Krašto Valdyba spaudai išsiuntinėjo paaiškinimą:

NUOSAVYBĖS KLAUSIMAS

Vasario 16 gimnazija yra lietuvių nuosavybė, savininko teisėmis tvarkoma PLB Vokietijos krašto valdybos, Turimasis aklypas, senieji rūmai ir barakai yra įsigyti viso pasaulio lietuvių lėšomis. Nuosavybė nėra apsunkinta jokiomis skolomis, išskyrus 1956 m. užtrauktą DM 30.000, — hipoteką, išmokamą po DM 300, — per metus.

Naujieji rūmai statomi su teiktinomis lietuvių ir vokiečių lėšomis. Vokiečiai savo paramą skiria po lygiai iš dviejų šaltinių: DM 250.000, — iš Federalinės ministerijos Pabėgėlių Reikalams (Bonn) ir DM 250.000 — iš Baden-Württembergo krašto Vidaus Reikalų ministerijos.

Toji suma įrašoma į nuosavybės knygas, kaip benuošimtinė ir negražinama parama, skirta lietuvių mokyklos namų statybai. Parama gali virsti įgalia paskola, jei iš esmės pasikeistų namų paskirtis.

Be to, buvusiam PLB, kr. v-bos pirmininkui J. Rugleniui ir išdintinkui A. Mariūnui atsakingas ministerijos pareigūnas yra pareiškęs, kad tokia parama po 8 metų gali būti visiškai nurašyta, jei per tą laiką nepasikeis namų paskirtis.

GIMNAZIJOS VADOVYBĖ IR JOS MOKOMASIS PERSONALAS

Gimnazijos teisiškasis tvarkytojas yra PLB Vokietijos Krašto Valdyba. Ji skiria direktorių ir mokytojus. Visi paskyrimai laikomi galiojančiais tik tada, kai gautas iš Štaurinio Badeno Vyr. Mokyklų įstaigos patvirtinimas. Šiuo metu nėra nė vieno mokytojo, kuris tokiu patvirtinimo neturėtų.

Dabartinis gimnazijos direktorius kun. Bronius Liubinas yra baigęs licenciatu laipsnų du fakultetus, jo diplomų fotokopijos buvo įteiktos Vyr. Mokyklų įstaigai ir gautas patvirtinimas.

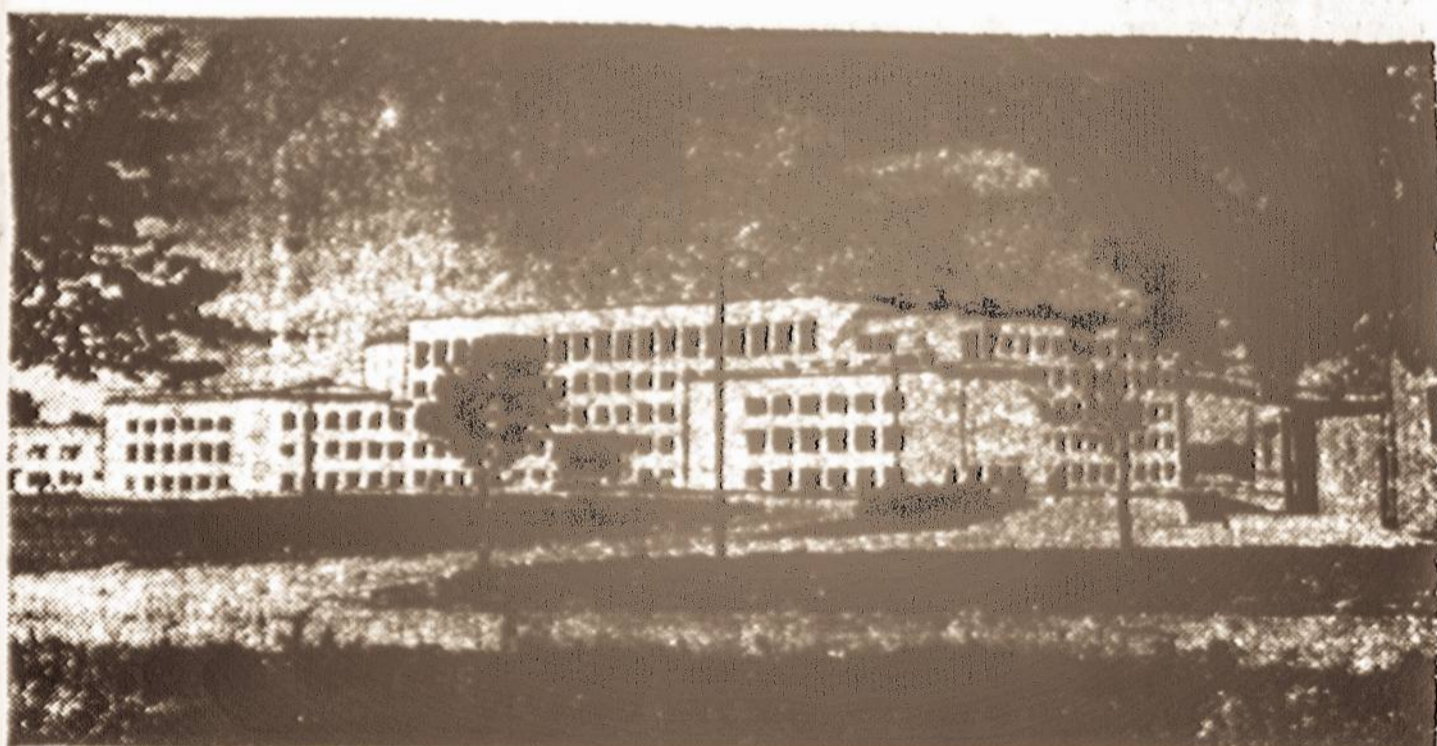
Nors turėdamas kitas atsakingas pareigas, kun. Br. Liubinas 1962 m. spalio mėnesį buvo priprašytas tuometinės PLB Vokietijos Krašto valdybos, pirmininkaujamos Iz. Rugleniaus ir Švietimo Komisijos, pirmininkaujamos tėv. Alfonso Bernatonio, būti Vasario 16 gimnazijos direktorium.

Kadangi tai reikė labai didelį vieno asmens ap sunkinimą, todėl visą laiką buvo ieškoma direktoriaus, kuris galėtų pasižvelgti tik toms vienoms pareigoms.

Mokytojų pavardės ir jų išsilavinimas pakartotinai buvo skelbta spaudoje. Pabrėžtina, kad nuo 1964 m. balandžio mėnesio pradėjus dėstyti V. Lėnertui ir nuo rugsėjo dr. J. Grindui, 7 Vasario 16 gimnazijos mokytojai turi universiteto baigimo diplomus. Kiti yra lankę ir baigę specialias mokyklas, mokytojų seminariją, arba lankę ar lankę universitetą. Kai kurie dėsto tik žemesnėse klasėse, būdami šiam darbiui pilnai kvalifikuoti, kai kurie, šalia savo pa-

Tęsiama 7 psl.

Žemės ūkio akademija

Lietuvos Žemės ūkio akademijos mokymo rūmai.

Lietuvos Žemės ūkio akademija, kuriai šiemet sukanka 40 m., spalio 3 d. pirmą kartą pradėjo naujus mokslo metus naujoje mokymo bazėje Kauno rajone. Tai naujas akademijos miestelis. Pastatyti nauji mokymo rūmai, erdvūs studentų bendrabučiai, įrengtos patogios laboratorijos, kabinetai, ir akademija perkelta iš Kauno miesto laikinių -- patalpų į puikias mokymo sąlygas akademijos mokomajame ūkyje.

Žemės ūkio akademija įkurta 1924 metais Dotnuvoje. Per savo keturiasdešimtmetį ji nuėjo didžiulį sunkumų ir laimėjimų kelią. Vokiečiai, 1944 metais atsitraukdami susprogdino akademiją, sugadino jos mokslo priemones, biblioteką. Atsikūriant, Žemės ūkio akademija buvo perkelta į Kauną. Čia ji ne tik atnaujino darbą, bet ir išaugo į stambią aukštąją žemės ūkio mokyklą.

Jau išleista arti 5,000 aštuonių specialybių žemės ūkio specialistų.

Kaune naujai įkurta žemės ūkio ekonomikos, žemės ūkio mechanizavimo, hidrometeoravimo, žemėtvarkos fakul-

tetas, iš Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto perkeltas miškų ūkio fakultetas, veikia devynių specialybių neaktyvaizdinis skyrius.

Dabar Žemės ūkio akademijoje mokosi 2,100 studentų stacionariuose fakultetuose ir daugiau kaip 2,000 — neaktyvaizdiniame skyriuje.

Šiais metais į pirmąjį kursą priimta 600 jaunuolių, kurių absoliuti dauguma — kolūkiečių tarybinių, kitų valstybinių ūkių darbininkų vaikai. Vis daugiau jaunuolių kasmet ateina į aukštosios mokyklos suola, turėdami gamybinio darbo stažą, atlikę tarnybą Raud. Armijoje.

Žemės ūkio akademijos auklėtiniai, lygia greta su Veterinarijos akademijos paruoštais specialistais, plačiai išsiliejo į daugumą žemės ūkio gamybinių, mokslinių sričių ir atsidavusiai dirba, stiprinant žemės ūkį.

Žemės ūkio darbuotojų tarpe yra Antanas Būdvytis — Lietuvos Žemdirbystės mokslinio tyrimo instituto direktoriaus pavaduotojas, Kęstutis Streimikis — Kapsuko gamybinės valdybos

Černiathovakio vardo kolūkio agronomas, Simonas Šeškus — Šiaulių gamybinės valdybos "Energijos" kolūkio pirmininkas, Vladas Slavinskas — Ukmergės rajono Pašilės atsarginių dalių komunistinio darbo gamyklos inžinierius ir visa eilė kitų.

Akademijoje dabar dirba 6 profesoriai ir 65 docentai, žemės ūkio mokslų kandidatai. Didelį mokslinį ir mokslinių kadry ruošimo darbą atlieka akademijos veteranai akademikas Jonas Kriščiūnas, biologijos mokslų daktaras Stanislovas Mastauskis, profesoriai Viktoras Ruokis, Jonas Bulavas, Antanas Kondrotas, Juozas Petraitis, docentai Pranas Svetika, Povilas Sklierius, o taip pat jaunesni Aleksandra Gulbinskienė, Henrikas Zaleckas, Antanas Stancevičius ir kiti.

Akademijos dėstytojai kartu su respublikos žemės ūkio mokslinio tyrimo įstaigų darbuotojais nagrinėja gana daug įvairių žemės ūkio gamybos klausimų.

Probleminė mikroelementų laboratorija, pavyzdžiui, ištyrė respublikos dirvože-

miuose jūdrų mikroelementų kiekius ir sudarė penkias kartogramas. Tai žymi mastu pasitarus žemdirbiams, sprendžiant mikroelementinių trąšų naudojimą. Traktorių-automobilių katedros kolektyvas, vadovaujamas docento Vytauto Filipavičiaus, sprendžia labai svarbius traktorių priešeksplotacinio įvažinėjimo klausimus. Dėstytojai dirba nemažą mokslinių žinių propagavimo darbą respublikos žemdirbių tarpe, skaitydami viešas paskaitas, dalyvaudami konferencijose, teikdami įvairiais klausimais konsultacijas. Kartu jie kasmet paaugūia eilę žemės ūkio leidinių, straipsnių. Gana aktyviai mokslines žinias propaguoja akademijos studentai, studentų mokslinės draugijos nariai.

Nemaža respublikos mokslininkų Akademijos mokslinėje taryboje kasmet įgyja žemės ūkio, veterinarijos ir technikos mokslų laipsnius.

Žemės ūkio akademija yra įpareigota skirti visas jėgas socialistinio ūkio vystymui. Jos rektorius yra Z. URBONAS.

Istorinių paminklų tapo atstatyta—restauruota senoji Kauno pilsa, panašiai kaip Trakų. Viename kuore įrengtas muziejus, kur išstatyta senovės ginklai, šarvai ir miesto žemėlapiai.

Šįmet Leningrado konservatoriją išėjęs J. Domarka, diplominiu darbu dirgavo Vilniaus simfoniniui orkestrui sugroti Šostachovičiaus muziką kinofilmui Gylys ir Beethoveno 3-čią simfoniją. Spauda stebisi, kad paklausyti atėjo gausus būrys Vilniaus jaunimo, kuris, paprastai, į "sunkius" koncertus neina.

Puikių kaime ties Žagare griovį kasant aptikta dežutė ir maištukas su 17-to šimtmečio Lietuvos ir Švedijos pinigais — apie 1500 monetų. Lolis išgulėjęs žemėje 300 metų.

Uždarymo dieną Pasaulinėje parodoje New Yorke. Dešinėje - arch. J. Muloko sukurtas lietuviškas kryžius. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

PROTAS IMA VIRŠŲ

P. A. SMALĖNAS

Visi atsimename, kaip buvo puolamas Trečiasis Frontas ir mėginusieji palaikyti ryšį su pavergta Lietuva.

Nuosaikešniolį tautininkų spauda ima susiprasti ir dėti objektyvesnių samprotavimų rašinius.

Aktyviai dalyvaujas Lietuvos laisviniū darbe, dabar gyvenas Paryžiuje, žymus kariškis - gen. štabo pulkininkas J. Lanskoronskis Dirvoje, per visą eilę rašinių (9 tęsinius) - Prezidentas de Gaulle... Lietuva ir Vilkas - objektyviai ir drąsiai nagrinėja painiavą, kurioje mes esame.

Ypač įdomus 8-tas tęsinys (žr. Dirva rugs. 16 d. 2psl.), kuriame konkrečiausiai liečiami aktualieji Lietuvos reikalai.

J. L., kaip ir viso pasaulio protai, pripažįta besikeičiančių komunistų, iš kurio jau yra atsiradęs net ir TAUTINIS KOMUNIZMAS.

"Tautinis komunizmas primtinas ar ne, vistiek Lietuvoje jis yra."

"Sunku patikėti, kad mūsų tauta, darbšti ir kūrybinga, būtų be mūsų nusmukusi."

"Ko kraštui reikia - tai informacijos ir ne tiek objektyvios politinės informacijos, bet žinių kaip ir kur žmonės gyvena ir dirba..."

"O kaip jai (Lietuvai) padėti nebendradarbiaujant, nebendradarbiaujant dargi su tauta?"

"Už ką jie (Trečiasfrontininkai) patriotinėje spaudoje taip barami?" - klausia autorius.

Tame pačiame Dirvos numeryje (rugsėjo 16 d. 2psl. 3) laiške redakcijai - Nesu tikinta... Rūta Kleva Vidžiūnienė iš Los Angeles labai taikliai moko Vyt. Meškauską ir kitus geltonmarškinius - goldwaterininkus giliau galvoti: "Komunizmas nėra žvėris, kurį kumsčiu pagrasinęs ar numetęs bombą gali užmušti. Komunizmas yra idėja, kurią galima nugalėti, išlyginus nelygybę, pakėlus gyvenimo lygį ir gražinus visiems žmonėms viltį būti žmonėmis."

Geltonmarškiniams tikrai neturi pakankamą kvalifikacijų

ir nepajęgs kovoti ir nugalėti raudonąjį - žiaurųjį komunizmą. Hitleris taip pat kovojo su komunizmu, bet tik savo poniškos tautos (Herrenvolk) labui. Kiti jam, o ir žmoniškumas bendrai, nerūpėjo.

NESUKVAILĖKIME SKRIAUDOS PAJUTIME

"Kančia", seniau sakydavo "taurina". Šiandien sau padarytos skriaudos pajutimas kaip transformuojaj juokiančias Nienas" (dr. Vyt. Kavolis, Dirva, rugs. 12, 2psl. 3).

Mindaugo laikais XIII šimt.) pagoniškoji Lietuva manė, kad krikščionybė tėra plėšikiškosios Vokios tikėjimas. Atmesdama krikščionybę, iš patriotiškumo, dargi savo valdovą - karalių Mindaugą - nužudė.

Šiandien mes žinome, kad krikščionybė nebuvo plėšikiškai nusiteikusių kaimynų vokiečių ar jų kryžiuočių ordino, bet visos kultūringosios Europos tikėjimas.

Ant savo kailio patyrę komunistų, "žinovai" ir XX amžiuje neparodo didesnio protinio subrendimo ir įžūnai puola liberalus, intelektualus, vadindami juos komunizmo simpatikais, paraudusiais ir pan.

Yra labai didelis ir realus pavojus sukvailėti skriaudos pajutime.

Akademikai ir socialinių mokslų daktarai tegul dažniau paaiškina JAV Departamentų politiką, nes ten neeiliniai, "kailiais" protaują smegenys sutelkta.

Žinoma, sunku pamiršti skriaudas, bet ir vokiškoji - kryžiuočių bei lenkiškoji krikščionybė nebuvo mums švelni.

LAISVĖ

Kas yra visokioj valdytėj, politikoj svarbiausia?

Rytų ir Vakarų Vokietijoje yra tie patys žmonės vokiečiai, bet Vakarų Vokietija klesti, o Rytų Vokietija skursta, Kodėl?

Rytų Vokietijoje, Maskvai spaudžiant nėra laisvės, nei ekonominės, nei politinės, nei religinės.

Ar tautinis komunizmas supras laisvės svarbą ir buti-

nimą, įsives visų su visais lenktyniavimą, kaip visokios pažangos pagrindą, pagrindą, be kurio išsivysto neteisingos privilegijos tada - apsilaidimas ir atžanga.

Jaunoj Izraelio valstybėj irgi yra kolektyviai vedami ūkiai - kibbutz, bet ten yra laisvė įstoti ir išstoti. Ten išstojusio nario niekas neprakeikia, valstybės ar Dievo vardu, o atlyginus už išdirbtą laiką dargi sušelpia naujam gyvenimui pradėti. Tvarkos ten pakanka tos kuri eina su laisve.

Tvarka, jei ji tėra rimtis, paklusnumas iš baimės, teroro, kaip pvz. Šiaurės Korėjoj, Šiaurės Vietname, Hitlerio Vokietijoje, nėra laisvųjų tvarka. Tik paviršutiniškai galvoja žmonės terorą, smurtą irgi laiko tvarka ir ją vertina lygiomis su laisvųjų tvarka, susiklausymu.

Kada pasaulis įgyvendins laisvės bei liberalizmo principus, išnyks ir žiaurusis komunizmas, kuris dabar, kai kur netgi nesulaikomai plinta.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS REIKALU

Atkelta iš 6 psl.

grindinio dėstomo dalyko, dėsto kelias pamokas ne savo srityje. Dabartiniai mokytojai pajėgia paruošti mokinius net tikrai sunkiems abiturso egzaminams.

MOKYTOJŲ ATLYGINIMAI

Nustatant atlyginimą, atsižvelgiama į išsilavinimą, turimą pamokų skaičių, kitas einamas pareigas, išstarnautą laiką ir šeimos sudėtį. Universitetą baigusio etatinio mokytojo mėnesio atlyginimas yra DM 477, - brutto (\$119,00), universiteto nebaisugio DM 424, - (\$106,00).

Etatinio mokytojo privalomas savaitės pamokų skaičius yra tarp 24 ir 28. Mokytojai, atliekančiam daugiau negu 28 pamokas per savaitę, už kiekvieną pamoką pridedama DM 6, - (\$1,5). Bendrabučių vedėjai už savo darbą bendrabutyje gauna mėnesiui DM 318, - (\$79,00) ir kambarį, o už atliekamas pamokas mokama po DM 6, -.

Mokytojai, kurie neturi pilno etato, atlyginimai už atliktą pamoką po DM 6, -. Mokytojai, išstarnavę Vasario 16 gimnazijoje virš 5 metų, gauna mėnesiui DM 50, - (\$12,5) priedą. Jeigu yra vedęs ir žmona nedirba, mokama DM 50, - šeimos priedas mėnesiui, o už kiekvieną vaiką mokama DM 20, - (\$5, -). Visi mokytojai turi teisę naudotis nemokamu maistu. Mokesčiai atskaitomi pagal Vokietijoje veikiančius įstatymus. (Kitame Vienybės nr. bus apie mokslo lygį, mokinius ir kt.)

Bostono Monitor rašo: "Jau visiems aišku, kad ne atominiu karu bus Rytų Europa išlaisvinta, nes šitoks karas nieko neišlaisvintų. Jos išlaisvinimas turės eiti žingsnis po žingsnio. Vizija sukurti vieningą Europą, Vakarų ir Rytų, yra be galo stipri savo patrauklumu. Jos įkūnyjimas visą pasaulį paveiktų."

Pereitą sekmadienį iki ateinančių metų bal. vidurio uždaryta Pasaulinė paroda New Yorke, bet jos prisiminimai lietuviuose bus malonūs. Čia vienas tokių momentų - operos solistė Juzė Augaitė su savo pažįstamais susitinka su dainų šventės veteranu prof. Juozu Žilevičium, kuris Dainos šventės rengėjų buvo apdovanotas 40 rožių vainiku, simboliškai primenant 40 metų sukaktį nuo pirmosios liet. dainų šventės Kaune. Jos organizatorių tarpe buvo ir prof. Žilevičius.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

PREZIDENTO JOHNSONO POLITIKA

Kardinolo Spelmanno įkurto labdarybės reikalams buv. New Yorko gubernatoriaus Smith vardo fondo metiniame bankete Waldord-Astoria viešbutyje spalio 14 d. prezidentas Johnson pateikė savo užsienų politikos planus.

Prez. Johnson, tarp kitų dalykų, kalbėjo: ...Amerikos užsienų politika per ilgus metus buvo rūpestingai vedama abiejų partijų lyderių. Mes ir toliau laikysimės tos politikos, nes ji yra viltingo pasaulio politika.

... esame ir būsimieji geriausia valstybė pasaulyje. Mes giname ir visados esame pasirėngę visur ginti laisvę.

Galybė ir drąsumas yra būtini dalykai, bet jie yra ne lyginant degalas lėktuve. Be jų negali niekur pajudėti, bet ir jie nenukels ten, kur nori patekti. Tam tikslui dar reikia ir krypties supratimo, dėmesio ir prityrusio piloto.

Tačiau vien galybės nepakanka. Daugelis valstybių bijojo Hitlerio galybės, bet jo pėdomis nesekė. Tos valstybės nedraugaus ir su mumis vien tik dėl to, kad mes turime bombų, raketų ar fabrikų.

Mes priėjome išvados, kad turint reikalų su pasauliu, reikia jį matyti visoje jo fantastikoje visumoje.

Bemaž visi bendro pobūdžio pareiškimai apie pasaulį yra klaidingi. Nebūtinai jie turi būti netikri, bet aš tie-

slog manau, kad jie yra nepakankami.

Tiesa, kad, pvz., komunizmas yra mirtinai pavojingas, bet Rusija yra skirtingo pavojingumo nei Jugoslavija. Negausi komunistų partija Afrikoje yra vėl skirtingiau pavojinga už raudonąją Kiniją. Tie skirtingumai reikalauja ir skirtingos politikos bei veiklos.

Kaip prezidentas, aš neturiu specialios pranašavimo galios, bet aš turiu specialią perspektyvą ir išimtina specialią atsakomybę laukti pavojų ir ateityje.

Šiandien norėčiau pažvelgti į ateitį trijose srityse.

Pirmausia — mes dirbsime, kad mūsų institucijų didybė prilygtų mūsų intencijų lygtui.

Aš ir dar daugiau planuoju, kad galėčiau nukreipti giliausius protus ir talentus į mūsų užsienų politikos veiklą, nežiūrint kilmės, rasės ar partinės priklausomybės.

Aš taipgi noriu įvesti daugiau jaunų žmonių į mūsų užsienų politikos barus. Ši yra pirmoji generacija, subrandusi į ateitį žiūrincioje Amerikoje. Tai rimta generacija. Jos nariai yra didžiausias mūsų turtas. Mes planuojame jai suteikti padaršinio ir patikėti atsakingesnių pareigų.

Tai pirmas dalykas. Už Vakarų alijantų yra ir pasaulio draugystė. Aš neketinu (Ameriką) išvesti iš Jungtinių Tautų. Aš neketinu JT silpninti. Aš darysiu viską, kad tik jos stiprėtų.

Sekanti pavojaus ir galimybės sritis yra pozicija prieš Rusiją ir raudonąją Kiniją. Šiandien jau yra ne vienas šaltasis karas, jų yra keli. Jie skiriasi savo temperatūra, intensyvumu ir pavojingumu.

Mūsų santykiuose su Sovietų Sąjunga įvyko daug dalykų nuo to laiko, kai čia New Yorke buvo daužomas stalas batu ir nuo viršūnių konferencijos sugriuvimo Paryžiuje.

Azijoje vyksta skirtingi dalykai. Galutinis žodis priklausys Azijos žmonėms, bet kol jie prašys mūsų pagalbos, mes jiems padėsime.

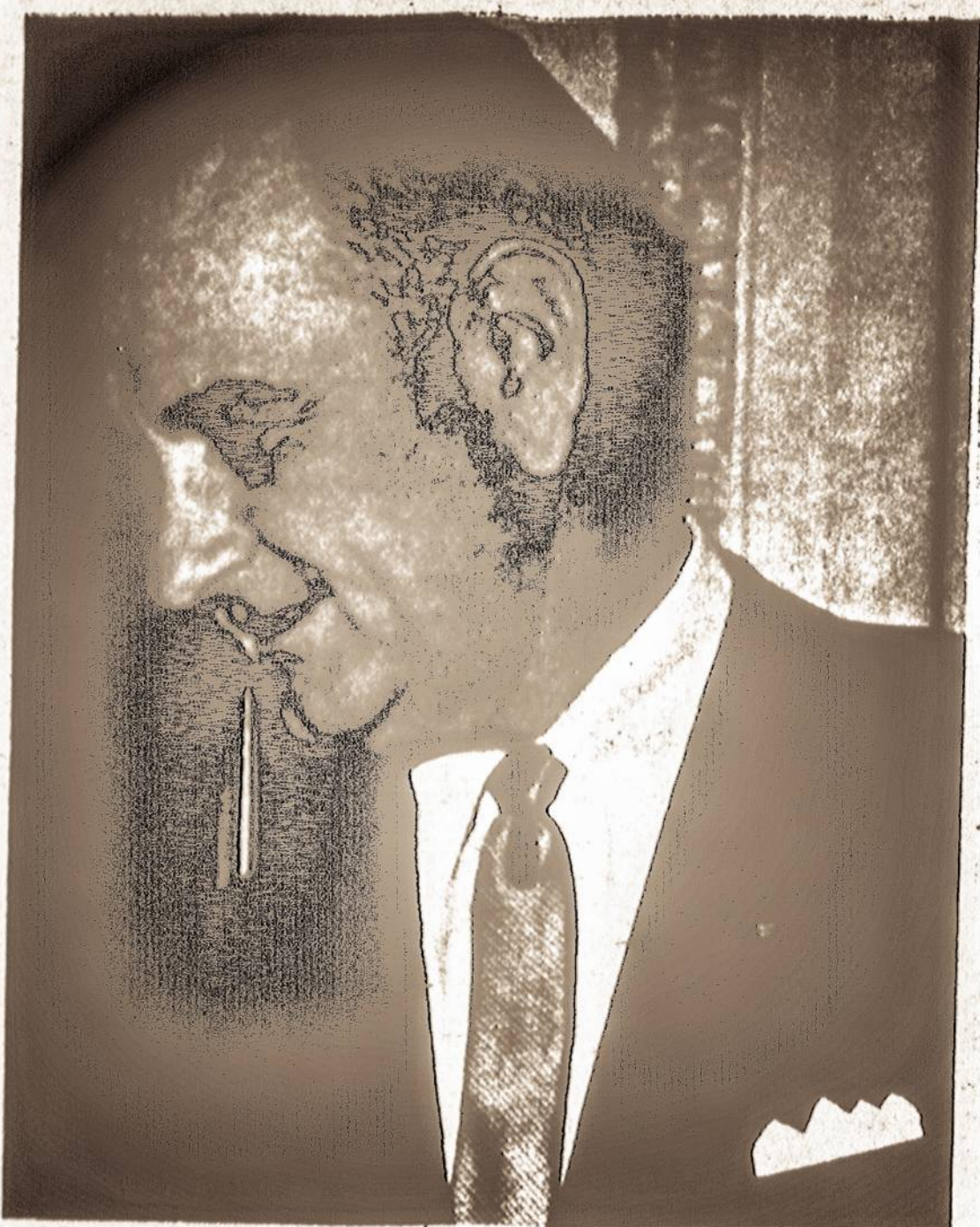
Mes neleisime ir neturime leisti, kad didžiosios Rytų civilizacijos, maždaug pusė viso pasaulio gyventojų, būtų prarytos komunizmo.

Vietname, mes tikime, kad su mūsų pagalba pietiečiai sumuš komunizmą. Mes ir toliau tuo tikėsime...

Ir trečiasis galimybių ir pavojų kelias tai mūsų santykis su besivystančiu pasauliu.

Aš netikiu, kad mūsų visko pertekusi sala galį gauti išsilaukyti toje neramioje nusimnimo jūroje. Aš taip pat netikiu į tokį pasaulį, kuriame net ir priešpauode gyvenantieji žmonės gali vieną gražią dieną turėti priėjimą prie moderniosios destrukcijos ginklų.

Pagaliau didžiulis moralinis principas yra staromas į pavojų -- yra neteisu, kad tokiame neribotų galimybių pa-

PREZIDENTAS LYNDON B. JOHNSON

saulyje vaikai mirtų iš bado, jaunimas gyventų ignorancijoje, kad žmonės būtų ligų surakinti, kad šeimos skęstų varge ir nusimnime.

Aš pasiūlysiu būdus panaudoti viso Vakarų pasaulio maisto ir žemės ūkio galimybes ir pastekimus, kad vienintgal būtų bandoma pašalinti vargą ir skurdą.

73 REZOLIUCIJOS

JAV Kongrese jau yra 73 rezolucijos Pabaltijo ir kitų kraštų laisvės reikalui. Jos įrodo mūsų "spaudėką" poveikį, bet kol nebus paskelbta "hearings", tos rezolucijos jokios eigos negaus.

Balsuokite už Lyndon B. Johnson, Hubert H. Humphrey

Robert F. Kennedy ir visus Demokratų kandidatus

"B" eilėje

MEDICARE

AR MES NORIM, KAD MŪSŲ SENE-LIAI, TĖVAI, TĖTOS, DĖDĖS, BROLIAI, SESERYS IR PAGALIAU MES PATYS, IŠĖJĘ Į PENSIJĄ, KAI REIKĖS SKAITYTI SU KIEKVIENU DOLERIU, SUSIRGUS AR SUSIŽEIDUS (PENSININKŲ AMŽIUJE DAUGIAUSIA GALIMYBIŲ) IŠLEISTUM SAVO SUTAUPAS GYDYTOJAMS, LIGONINEI, OPERACIJOMS...

LIGOTAM PENSININKUI NIEKAS NESKOLINS PINIGŲ. JIS TURĖS PRAŠYTI SAVO VAIKŲ AR GIMINIŲ. PRAŠYTI NEMALONU... ATSAKYTI TOKI PRAŠYMĄ - IRGI NEMALONU... LIEKA MIESTO PRIEGLAUDA...

JEIGU NORITE IŠVENGTI PRAŠYMO IR ATSAKYO BALSUOKITE UŽ

KANDIDATAS Į SENATORIUS ROBERT F. KENNEDY

MOKSLAS

MES LIETUVOJE IR BEVEIK VISOJE EUROPOJE TURĖJOME MOKSLO ĮSTAIGAS (PRADŽIOS MOKYKLAS, GIMNAZIJAS IR UNIVERSITETUS) VALDŽIOS PRIEŽIŪROJE IR VALDŽIOS IŠLAIKOMAS. MOKSLO PROGRAMA BUVO SUVIENYTA IR VIENODO LYGIO. SVARBIAUSIA, MOKSLAS BUVO PRIEINAMAS DIDESNIAI SKAIČIUI STUDENTŲ.

DEMOKRATAI NORI DUOTI FEDERALINĖS VALDŽIOS PARAMĄ MOKSLUI.

JEIGU NORITE, KAD DAUGIAU MŪSŲ JAUNIMO IŠEITŲ MOKSLĄ BALSUOKITE UŽ

Lyndon B. Johnson, Hubert H. Humphrey, Robert F. Kennedy

ir visus demokratų kandidatus "B" eilutėje

VOLUNTEERS FOR JOHNSON IR HUMPHREY KOMITETAS

ANTANAS VARNAS, PIRMININKAS

PRELATUI KONČIUI IŠ BALFO PASITRAUKIANT

Salomėja Narkėliūnaitė

Sunku sutikti su mintimi, kad prel. J. B. Končiaus jau nebėra BALFe. Ar jisai pasitraukė dėl amžiaus ar dėl nesveikatos, ar dėl abiejų priežasčių kartu, tai visiškai nesvarbu. Faktas yra, kad spalio 17 d. iš Lietuvos veiklos pasitraukė viena spalvingiausių asmenybių, per penktadalį šimtmečio vadovavusi darbu organizacijos, kuri yra atlikusi Lietuvos istorijoje sau palyginimo neturinčios apimties ir reikšmės darbą.

PRELATAS J. B. KONČIUS

Nauji žmonės ateina BALFo veiklai vadovauti jau didiesiems šturmams praėjus, nors ir dabar ir, turbūt, visais laikais netruks Lietuvos, kuriems bus reikalinga pagalba. Bet prel. Končiaus laikai BALFe yra susiję su įvykiais, kada tos organizacijos veikla buvo reikalinga istorijoje didžiausiam skaičiui Lietuvos vienu ir tuo pačiu metu. Tai buvo kaip tik tada, kai, II Pas. karo sukūriuose palikę Lietuvą, jų tūkstančiai atsidūrė užsieniuose, daugiausia Vokietijoje ir Austrijoje.

Prel. Končiaus vadovaujama organizacija, JAV valdžios, Amerikos visuomenės ir Amerikos lietuvių materialiai ir moraliai remiama, Amerikos žemėn atitraukė ir įkurdino per 25 tūkstančius Lietuvos.

Per savo 20 metų BALFas iš valdžios ir lietuviškų šaltinių Vokietijoje, Austrijoje, Lenkijoje, Lietuvoje, Sibire ir kt. esantiems mūsų tautiečiams yra suteikęs pagalbą, kuri, pinigais apskaičiuota, siektų milijonus dol.

Prel. Končiaus vadovaujamų metų laikotarpyje pasiekti BALFo laimėjimai yra, žinoma, Amerikos lietuvių laimėjimai (ypač tų, kurie rėmė), bet faktas, jog buvo tiek nemažai nuveikta, be jokios abejonės priskiria ir jo pirmininkui nuopelnų.

Sunku pasakyti, kur BALFas būtų atsidūręs, būdamas kurio nors kito asmens vadovybėje, bet prel. Končiui net ir jo priešai pripažįsta, kad jis BALFui aukojo savo sveikatą, energiją ir net ambiciją. Retkarčiais, kai jam nepavykdavo prieiti prie reikalingų asmenų per pagrindines duris, jis surasdavo ir šalutines, kad tik būtų BALFui naudos.

Kaip girdėti, dabar prel. Končius ketina daugiau laiko skirti savo pamėgtam istorijos tyrinėjimui. Neseniai spaudoje pasirodė jo jau prieš eilę metų parašyta angliška knyga apie Vytautą Didįjį.

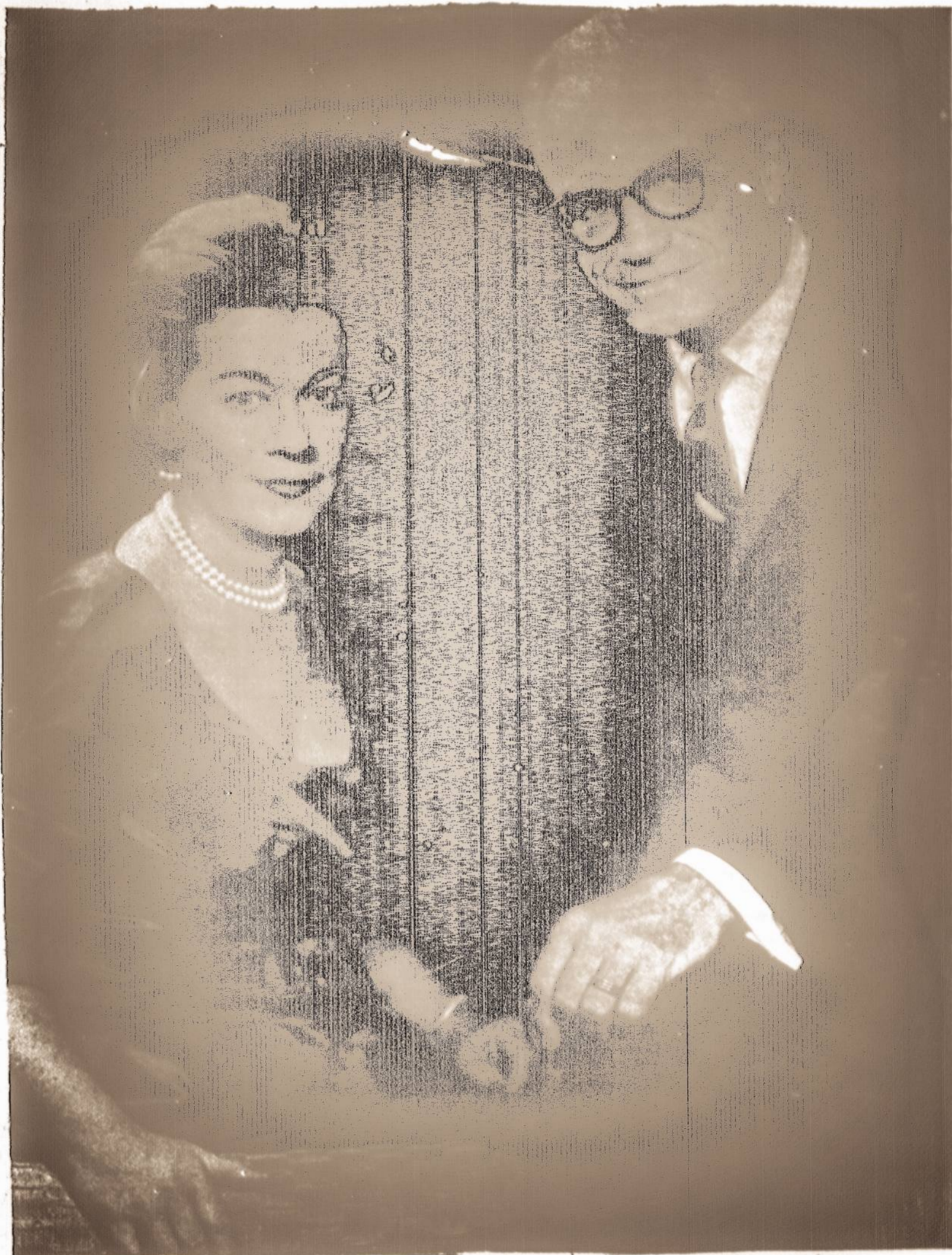
Prel. Končius ir daugiau žada rašyti. O jei taip, tai negalima nutylėti -- tiesiog reikia prašyti prašyti, kad prel. Končius, kuris savo BALFo veiklos žinojimu yra nenukonkuruojamas, parašytų studiją ar ir atsiminimus apie BALFą. Tokia knyga būtų labai naudinga ne tik dabarties, bet ateities laikams.

o tuo tarpu prel. Končiui geriausias sveikatos!

MIRĖ A. KABAŽINSKIENĖ

Rugsėjo 27 d. mirė Anelė Kabažinskienė, Petro Svetkos sesuo. Palaidota spalio 1 d. iš Maspetho Lietuvos bažnyčios į Sv. Jono kapinės. Paliko nuliūdime sūnų Joną Kabažinską ir 4 dukteris: Anna Willis, Alice Rosenberg, Nellie Wassell ir Rose Curley, brolių P. Svetką, 5 anūkus ir 9 pro-anūkius.

REMKITE BIZNIERIUS,
KURIE SKELBIASI
VIENYBĖJE.

REPUBLIKONŲ KANDIDATAS Į JAV PREZIDENTUS SEN. BARRY GOLDWATER SU ŽMONA.

Ką mums lietuviams pasirinkti

Lietuvių senoji išetvija, būdama didžiumoje tik fizinio darbo jėga, dauguma priklausė demokratų partijai, neva kaip daugiau palaikančią darbininkų reikalus, (nors tikrumoje Republikonų partija, darbininkai ir laisvei daugiau yra nusipelnusi), todėl didesnėse lietuvių kolonijose, jau senai yra įsisteigę "Lietuvių Demokratų Klubai" ir yra išvystę gan gyvą veiklą, bet Demokratų partija mažai lietuviams domėjosi ir aukštesnių kaip policininko

pareigų, retai kam yra davusi.

Pirma Demokratai aiškino, kad lietuviams Demokratai neturi tinkamų žmonių užimti aukštesnėms pareigoms. Po II Pas. karo į JAV atvyko didelis skaičius tremtinių ir į Demokratų partiją įsiliejo gerokas skaičius ne tik fizinio darbo jėgos įvairių specialistų su gabumais ir patirtimi.

Lietuviai demokratams visai teisėtai pradėjo klabenti Demokratų partijos duris su reikalavimais, kad jau atėjo laikas ir lietuviams pasiūlyti atsakingesnes pareigas. Bet lietuvių demokratų prašymai susilaukė priešingų vaisių. Demokratų partija ne tik nieko nenori girdėti apie davimą lietuviams atsakingesnių pareigų, bet ir iš turimų menkų pareigų pradėjo šalinti, — terminui pasibaigus, lietuviui tai vietai užimti nebeišstato, ypač tas aiškiai matosi, didžiausioj mūsų kolonijoj, Chicagoje.

Nors Demokratų partija nuo lietuvių bėga, bet lietuviams demokratams nesiliauja paskui ją sekusi, visai neįsiskandami tokio demokratų partijos su lietuviams elgesio priežasties.

O priežastis yra labai aiški. Jaltos konferencijoj, Amerikos Demokratų partija, susitarus su Kremlium, pradėjo žaisti tolimo eismo politiką -- po karo abu mižiniai pasidalins įtakos zonoms ir ilgainiui dominuos visam pasauliui, už tai rusams paliko Pabaltijį ir kitas Rytų Europos valstybes.

To susitarimo Demokratų

partija laikosi ir šiandien, tą dėsnį aiškiai pabrėžė buvęs Prezidentas Kennedy, kuris tik po išrinkimo pasakė: "Aš stengsiuos vesti Roosevelto politiką".

Šiandien visi lietuviams lygiai ir priklausantieji demokratų partijai, prašome JAV politikus, kad pagelbėtų mūsų tautai išsivaduoti iš Kremliaus vergijos, o Demokratų partija ne tik nieko nenori daryti, bet ir girdėti, kas nepatinka Kremliaus.

Tad, kol lietuviams demokratams neatsisakys padėti savo tautai atgauti laisvės, tol Demokratų partija jų nemėg. Yra Demokratų senatorių ir kongresmanų kurie pasako mums palankias kalbas, įneša rezoliucijas, bet jie negali pakeisti partijos politinės linijos.

Kitais elgiasi su lietuviams ir kitais Rytų Europos kilmės amerikiečiais Republikonų partija. Jie ne tik mūsų nesibaudo, bet net įsileidžia į partijos valdomus organus, pvz., Abraitis, Valiukas ir Bartkus yra Republikonų partijos Tautybių Komiteto nariai, o į patariamąjį komitetą pakviesta ir daugiau lietuvių, jų tarpe ir rašantis šias eilutes. Be to, republikonų kandidatai labai aiškiai yra pasisakę už pavergtas tautas. Lietuviai savo balsus turėtų atiduoti už tuos, kurie mus mieliai priima ir nori mums padėti.

P. PURONAS

VIENYBĖ maloniai prašo skaitytojus atnaujinti prenumeratą. Prenumerata metams - \$7.00.

Bendras vaizdas iš Jaunųjų dailininkų klubo parodos atidarymo Chicago's Čiurlionio galerijoj spalio 10 d. Su barzdele priekyje stovi aktorius J. Kelečius. Vyt. Zalatoriaus nuotr.

Svečiuose pas Brazilijos lietuvius

Salomėja Narkėliūnaitė

Tęsinys

Su Mošinskiais buvo įdomu pasikalbėti, nes jie, atrodo, gerai pažinojo Brazilijos lietuvių gyvenimą.

Zinodami, kad 1961 m. lankiausi Vilniuje, jie tetaravo, kaip tenai viskas tikrovėje atrodo. Žinoma, daug ko jiems papasakoti negalėjau, nes ir pati per trumpą poros savaitių laiką tada ne kažin ką buvau pamačiusi.

Jie buvo skaitę įvairių atsiliepimų apie tos mano kelionės įspūdžius, kuriuos Vienybė išleido atskiru leidiniu, ir prašė, kad tą "New Yorkas-Vilnius ir atgal" ir jiems prisiųsčiau. Taip pat stebėjosi kai kuriais labai kraštutiniškai nepalankiais atsiliepimais spaudoje.

Domėdamiesi gyvenimu Lietuvoje ir mano tenai patirtais įspūdžiais, jie man iš savo pusės papasakojo apie neseniai iš ten sugrįžusią dailidės Žilios šeimą. Tasai Žilios, kaip daugelis kitų, buvo susigundę sugrįžti į Lietuvą. Išsipardavę jis čia ir išvyko, bet, štai, po penkerių metų ir vėl sugrįžta, pasiilgęs Brazilijos gyvenimo. Vietinių lietuvių pagalba, ypač prel. Ragažinskui padėjus, Žilios vėl tapo priimtas į tą pačią dirbtuvę, nors ir neturėjo iš ko nusipirkti savo įrankius.

Pamačiusi iš arčiau Brazilijos gyvenimą, kur žmonės niekad neskuba ir kur, kaip prel. Miliauskas juokavo, "miega žmonės, katės ir galvijai", bandžiau aiškintis, kodėl tokiame žilium ir kitiems nepatiko Lietuvoje. Neatrodė man, kad tai galėjo būti dėl materialinių sąlygų. Greičiausia dėl tenykštės politinės santvarkos.

Brazilijoje ir bendrai Pietų Amerikoje žmonės, kad kartais ir vargingai gyvena, gana palaidai tvarkosi — kada nori dirba, kada nenori nedirba. Tuo tarpu Lietuvoje kitaip. Tenai, kaip sakoma, yra tam tikra disciplina ir

reikalaujama jos laikytis, o norint išsilaikyti, reikia ir pasitempti.

Girdėjau, kad Brazilijos lietuviai jėgas ir fondus mobilizuoja sugrįžtiems materialiai padėti vėl atsikurti ir kvailiais juos vadina už tai, kad buvo pasileidę į reparaavimo avantiūras.

Besikalbant su Mošinskiais ir Antanaičiais, atsilinko ir laikas pajudėti į aerodromą. Šiaip taip pagavę takai, aerodrome atsiradome dar ir ankstokai.

Ten jau radome ir daugiau lietuvių, ypač matėsi nemažai seselių pranciškiečių, kurios buvo atvykusios išlydėti savo bendradarbės sesers Evangelistos. Dvidešimt penkerius metus išbuvusi savo poste, sesuo Evangelista tuo pačiu lėktuvu, kaip ir aš, skrido į New Yorką pakelti į Pittsburghą.

Netrukus atvyko ir prel. P. Ragažinskas ir dar daugiau seselės Evangelistos pažįtamų tarsi jau sudiev ar iki pasimatymo ir palinkėti jai laimingos kelionės. Ir taip per mudvi abidvi Sao Paulo aerodromą trumpam buvo užvaldę lietuviai.

Skubiai dalinomės linkėjimais, fotografavomės prisiminimui ir pagaliau — atsiveikinimas. A. Žibas, kurį dar Lietuvoje žinojau, kad buvo spaudos fotografas, o dabar dirbęs vienoje filmų bendrovėje, palydė mane net iki pat lėktuvo durų, o toks jaunas vyrukas, fotografuodamas ir pasiūvesdamas elektrone lempa, seselę Evangelistą atsiveja net į patį lėktuvą.

Sėdėjau prie lango esančioje kėdėje, o seselė Evangelista buvo mano dešinėje. Mūsų lėktuvus turėjo dar sustoti Rio de Janeiro, o paskui jau be sustojimo — New Yorkas.

(Pabaiga kitame nr.)

Prel. Pijus Ragažinskas ir daugelis vienuolių bei parapiečių atvyko išlydėti seselės Evangelistos, kuri stovi viduryje tarp prel. Ragažinsko ir Salomėjos Narkėliūnaitės.

Trečiasis Pietų Amerikos lietuvių kongresas

Pagal 1963 m. įvykusio Antrojo Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso nutarimą, Trečiasis Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas turi įvykti Brazilijoje 1965 m.

Šį nutarimą vykdant, turime garbės pranešti, kad Trečiasis Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas įvyks 1965 m. vasario 18 - 22 dd. Sao Paulo mieste, Brazilijoje.

Sao Paulo lietuvių visuomenė parodo didelį susidomėjimą šiuo Kongresu ir jam intensyviai ruošiasi. Tačiau šis P. Amerikos lietuvių sąskrydis priklauso ne vien Sao Paulo lietuviams, bet visiems išelvijs gyvenantiems tautiečiams, todėl kviečiame visus geros valios brolius ir seses, prisidėti savo išgalėmis prie III P. A. Lietuvių sąskrydžio pasisekimo, talkinant parengimo darbuose įvairia parama.

Trečiojo Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso Rengimo

Komiteta sudaro viešojo susirinkimo išrinktieji visuomenės atstovai: pirmininkas — prel. Pijus Ragažinskas; vice pirmininkai — Aleks. Boguslauskas ir Jonas Antanaitis; sekretoriai — kun. Jonas Gledrys S. J. ir rašytoja Halina Mošinskienė; išdėtininkai — Albina Ambrozevičienė, Mečys Paleckis ir Vladas Steponaitis.

Norint gauti platesnių informacijų apie Kongreso rengimo darbus, prašome kreiptis

raštu į P. A. L. Kongreso Rengimo Sekretoriatą, Caixa postal 4118, Sao Paulo, Brazil.

Kviečiame visus laisvę mylinčius brolius ir sąskrydį S. Paulo mieste, kur bendromis jėgomis galėsime pagyvinti lietuvių rūpimus klausimus išelvijs ir tuo pačiu sustiprinti tarpusavio saitus bendroje kovoje už Lietuvos laisvę.

RENGIMO KOMITETAS

EUGENIJUS J. KANIN ĮSIGIJO DAKTARATĄ

Eugenijus J. Kanin, 1961 m. mirusio Antano J. Kanušio sūnus, įsigijo filozofijos ir sociologijos daktarą Indiana Universitete, Bloomington, Indiana.

Dr. E. J. Kanin jau septintus metus profesoriauja Purdue Universitete, Lafayette, Ind. Šiuo metu jisai yra asistentu sociologijos skyriuje.

Dr. Kanin su žmona neseniai lankė savo motiną Juliją Kanušienę ir tetą Berthą Gregory, gyvenančius Philadelphiaje. Jo tėvas, Antanas J. Kanušis, buvo žinomas Philadelphiaje lietuvių veikėjas ir vienas nuoširdžiausių Vienybės rėmėjų.

Panevėžio konservų dirbtuvė gamina Klimavičienės receptu "Sermukšnių uogienę" ir "Voveruškų ikra." Iš seniau gaminama jos "Žirnių sriuba" ir "Panevėžietiška mišrainė."

Atsiveikinant su sanpauliečiais — iš k. į d.: J. Karpavičius, N. Kuzma su seseria, Ald. Bareišienė su dukra, S. Narkėliūnaitė, J. Kuzmienė, Anelė Kuzmienė, jos sūnus Vytautas, P. Bareišis, jo sesuo, prel. K. Miliauskas ir kt.

GINTARAS
Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prienamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. BA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Sportinės nuotrūpos

Edvardas Sulaitis

Kaip jau šiomis dienomis yra plačiai rašoma viso pasaulio spaudoje, kalbama per radijo bei televiziją, dažnas iš mūsų esame girdėję apie Tokyo mieste, Japonijoje, vykstančius XVIII-šius Olimpinius Žaidimus, kurie prasidėjo spalio 10 d.

Spalio 10 d. apie 70,000 žiūrovų Tokyo olimpiniam stadione stebėjo olimpiados atidarymo iškilmes ir olimpinio aukuro uždegimą. Olimpinės ugnies, paimtos iš Graikijos, fakelą stadijonan įnešė 19 metų amžiaus japonukas Jošiori Sakai, gimęs netoli Hirošimos. Jo gimimo diena sutapo su tragiška diena Japonijai, nes kaip tik tą dieną amerikiečiai numetė atominę bombą ant Hirošimos.

Nebe reikalo XVIII-jų Olimpinių Žaidimų organizacinio komiteto atstovas Sakai kandidatūrą taip apibūdino: "Tegul mūsų paskutinio fakelo nešėjo biografija primins olimpiečiams, susirinkusiems Tautiniame stadione, apie karo žiaurumus, tegul dar kartą nuskamba kilni mintis: žmonės turi susirinkti ne tam, kad lietuviškas kito kraują, o taikiems pokalbiams ir varžyboms."

Prieš šiuos Olimpinius Žaidimus daug buvo spėliojama, kas laimės jų medalius. Amerikos sporto žurnalas "Sports Illustrated" numatė, jog daugiausia medalių atiteks J.A.V. ir Sov. Sąjungai.

Žurnalo spėjimu Amerikai turėtų atitekti 35 aukso, 29 sidabro ir 33 bronzos; Sov. Sąjungai -- 41 aukso, 28 sidabro ir 25 bronzos. Be šių valstybių, kiek daugiau aukso turėtų sugriebtį Japonija -- 13.

Per ligšiolines Olimpiadas daugiausia medalių, juos

kartu sudėjus, yra laimėjusios J. A. V. -- 1,078, iš jų 469 aukso. Seštoje vietoje yra Sov. Sąjunga, nežiūrint, kad ji Olimpiniuose Žaidimuose dalyvaujanti tik nuo 1952 metų (Sov. S-ga yra Olimpiniuose Žaidimuose pasirodžiusi šio šimtmečio pradžioje, bet vėliau padarė apie 40 metų pertrauką).

Jau nuo rugsėjo 15 d. veikia olimpinis miestelis, pastatytas ant vienos Tokyo miesto kalvos. Jis užima 780,000 kvadratinų metrų plotą ir jame gyvena apie 7,000 sportininkų bei sporto veikėjų. Miestelyje, šalia gyvenamųjų pastatų, yra įvairių parduotuvių, yra teatras, restoranai, bankas, paštas, gimnastikos salė, baseinas.

Suvažiavusius į Tokyo sportininkus bei svečius išgąsdino naktį į spalio 1 d. įvykęs lengvas žemės drebėjimas. Tačiau japonams tai buvo jokia naujiena, nes jis jokios žalos nepadarė. Tokyo laikraščiai tam drebėjimui teskyrė maždaug po 3 eilutes.

Daugiausia dalyvių šiai Olimpiadai duoda šeiminkai-japonai, o mažiausia yra mažytės Monako valstybės delegacija. Ją sudaro vienas sunkumų kilnotojas vienas oficialus atstovas. Japonijos komandą sudaro 357 sportininkai, jų tarpe 61 moteris. Japonai dalyvauja visose programos rungtyse.

Šių žaidimų garbės svečiu yra vokiečių Werner Klingenberg, kuris turėjo dalyvauti Japonijoje 1940 m. numatytose Olimpiniuose Žaidimuose. Tačiau iškilęs Pasaulinis karas neleido vykdyti šio sportininkų sąskrydžio. Todėl po 24 metų vokiečių, kuris

Janina Mathews (viduryje) solistės Lionės Jodytės ir Alekso Mathews dukrelė, neseniai šoko ir dainavo New Yorko mūrui Robert F. Wagner, pobūvyje, kuris įvyko Gracie Manor. Jau nutė Janina, be to, spalio 4 d. dalyvavo Town Hall jaunamiečių festivalyje, kurį rengė Institute of Culture of the Americas.

visą laiką tikėjo, kad Tokyo bus Olimpiados miestu, buvo pakviestas čia atvykti olimpinio komiteto svečiu.

Iš Lietuvos į Tokijo žaidynes yra nuvykęs rekordinis sportininkų skaičius -- net 17. Tiek lietuvių sportininkų niekada nėra dalyvavę ligšiolinėse Olimpiadose. Taip pat yra nuvažiavę ir lietuvių sporto žurnalistų, kurie apie Olimpiadą plačiai rašo Lietuvos spaudoje.

* VILNIAUS ŽALGIRIO moterų aštuonvietė, panašiai kaip ir vyrų, apgynė Sov. Sąjungos čempionų vardą. Maskvoje vykusiose akademinio irklavimo varžybose moterims, žalgirietės 1000 m. distanciją atplaukė pirmosiomis -- 3 min. 21,4 sek. Komandinėje įskaitoje Žalgirio moterys užėmė III vietą.

Stebėtojo pastabos

Atkelta iš 5 psl.

Mūsų jaunimo nutautimą pabrėžia laišką iš West Lynn, Mass.: "Lietuvių ne daug. Daug išmirė. Vaikai Lietuviškai nesupranta." Laišką iš Clevelando pasakoja: "Lietuvišką laikraštį šeimoje tik aš vienas skaitau. Amerikiečių mokyklas išėjusiems vaikams sunku suvesti Lietuviškas raštas."

Seniausias amerikiečių norvegų laikraštis Posten (Decorah, Iowa) mini 90 metų sukaktį. Pradėjo eiti 1874 metais -- 12 metų prieš Vienybę. Susilaukė sveikinimų iš Norvegijos karaliaus, premjero ir įžymių Norvegų. Prie gerų norų, ir Amerikos lietuviai galėtų prilygti norvegams -- seniausi savo laikraštį Vienybę išlaikyti iki 90 metų sukakties!

Rusų žurnale Problemy indo-evropelskago jazykoznanija kalbininkas Toporovas gvaldo įdomų dr. Basanavičiaus "trakiškai" teorijai dalyką, straipsniu "Keletas ilirų-baltų kalbų sugretinimų iš upių ir vietovardžių srities."

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ISTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atidara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOŽAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
23 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

Visi ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮSUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ISTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

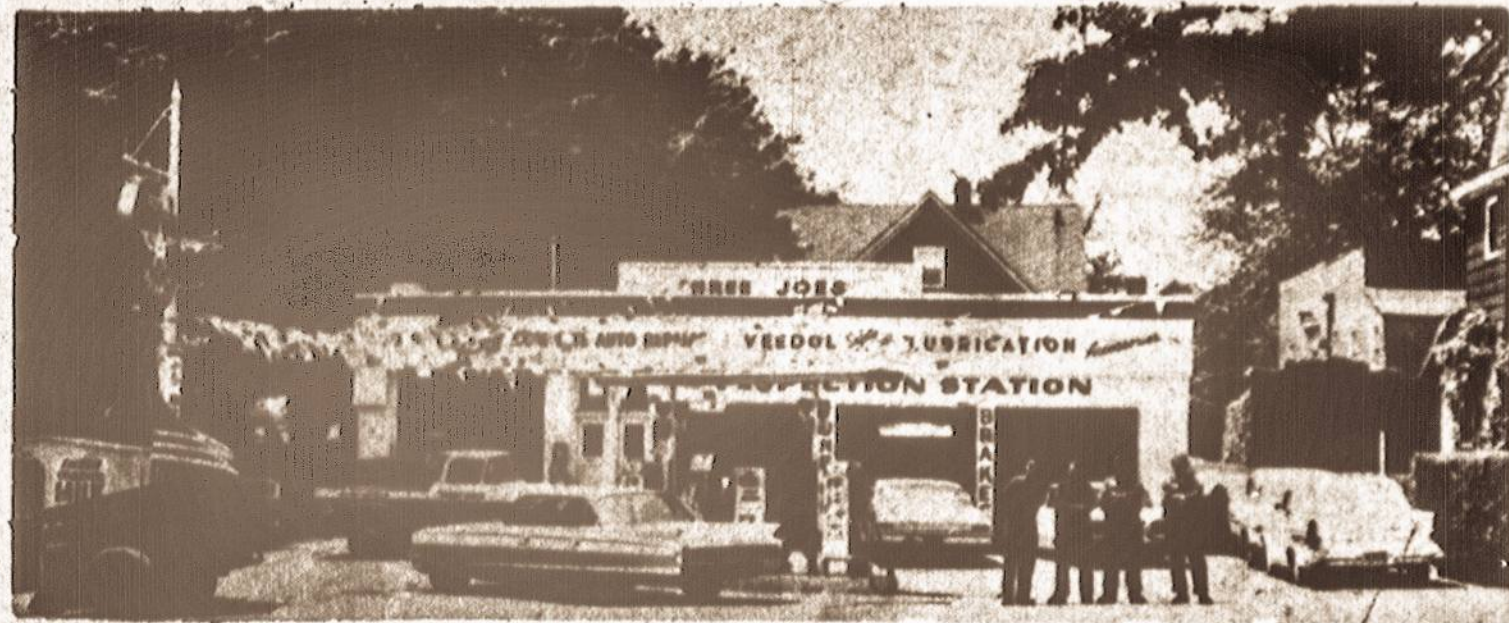
Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Jack D. Reamer REAMER & SON INC. Robert F. Nark

Visokios rūšies apdrauda

APDRAUDŽIAME VISOKIUS AUTOMOBILIUS, BET KOKIO AMŽIAUS VAIRUOTOJUS
175 REMSEN STREET, BROOKLYN 1, NEW YORK
Telefonai: MAIN 4-6400; Naktį BU 7-2807

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

* B. PAULIUKONIS, Arlington, N. J. gyvenančių Juliaus ir Nelės Paknių anūkas, netrukus pradės diplomatinę tarnybą. Jisai yra paskirtas vice-konsulu Amerikos konsulate Ispanijoje. Šiuo metu B. Pauliukonis dar lanko Columbia Universitetą, norėdamas įsigyti Magistro laipsnį, pirma negu pradės eiti savo pareigas. J. Paknis, kaip žinia, yra žinomas New Jersey lietuvių veikėjas, Schuyler Savings and Loan Association (Kearny, N. J.) prezidentas.

* KUN, TOTORAIČIO sesuo, Marcelė Liegienė iš Toronto Kanados, neseniai buvo nuvykusi į Lietuvą savo giminių aplankyti. Ji grįžo spalio 16 d. savo keltone labai patenkinta.

* PRANAS YAKŠTYS, kurio mylima žmona Ona mirė rugšėjo 30 d., reiškia savo gilią padėką visiems užjautusiems jį nelaimės valandomis. Jisai dėkoja už gėles, visiems veilonę lankusiems ir palydėjusiems į kapus, M. Shalinskienėi, kuri tvarkė laidotuvių reikalus ir kitiems padėjusiems tomis skaudžiomis dienomis.

* MOTERŲ VIENYBĖ savo socialame susirinkime spalio 20 d. pagerbė buvusią draugijos vicepirmininkę Marytę Shalinskienę, kuri iš tų pareigų kuriam laikui pasitraukė. Pagerbime dalyvavo Shalinskienės sesuo Julia Kowrak iš Philadelphijos. Seserys pobūvį pajavairino, sudainuodamas lietuviškas dainas. E. Andriūšienė, dabartinė Moterų Vienybės vicepirmininkė, vadovavo programai, o šeimininkėmis buvo O. Budraitienė, T. Klėmienė ir A. Snušienė.

* LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS Centro Valdyba 1964-1965 mokslo metams sudaro: A. Zaparackas - pirm., A. V. Bublys - vicepirm., J. Gaillušytė - sekretorė, A. Alantas - išdėininkas, B. Augustinavičiūtė - tarptautiniam sk. reikalams, R. Griskalis - spaudos ir informacijos reikalams, Studentų Gairių redaktorius. Visuotinis studentų suvažiavimas įvyks lapkričio 26 - 30 d.d. Detroit, Mich.

* HELEN AMBROZE porai savaitių atostogų išskrido į Los Angeles, Calif.

Jokūbo Stuko mamytė užaugiasi savo marčia Loreta iš Chicago. Spalio 18 d. šv. Jurgio par. salėje Newark, N. J. įvyko jaunavedžių Jokūbo ir Loretos Stukų vestuvinė puota, kurioje dalyvavo apie 600 svečių. Jaunieji Stukai apsigyveno Hillside, N. J.

J. Valaičio nuotr.

Vienybė dėkoja

VISIEMS SKAITYTOJAMS, atsiuntusiems savo prenumeratos mokestį. Ypač dėkingi esame rėmėjams, kurie, atsiliepdami į mūsų prašymą padėti sukelti \$5,000 fondą likusioms skoloms išmokėti, atsiuntė savo aukas. Juo greičiau reikalingą sumą sukelsime, tuo greičiau pajėgsime sureguliuoti ir patobulinti Vienybės leidimą.

MES PRAŠOME visų skaitytojų paramos tikrai sunkiame spaudos darbe.

LEIDĖJAI

VIENYBEI AUKOJO:

- C. Bubnis, E. Northport, N. Y.\$50.00
- Vienybės Bendradarbių Klubas Chicagoje\$50.00
- M. Diržienė, Oyster Bay, N. Y.\$50.00
- A. Matulis, St. Petersburg, Fla.\$25.00
- Julija Kaniušienė, Philadelphia, Pa.\$20.00
- J. Valakas, Brooklyn, N. Y.\$10.00

(Bus daugiau)

Elena Kulber (kairėje), viena iš lietuviškai kalbančių tarnautojų Bell Telephone paviljone, Pasaulinėje parodoje New Yorke, lankytojų tarpe dažnai sutikdavo lietuvių. Tautiškais drabužiais apsirengusios lietuviškos yra New Jersey Rūtos Ansamblio narės - (iš k. į d.) Rūta Kidzytė, Irena Fodor, Diana Beržanskaitė ir Marytė Mėlinis. Pasaulinė paroda New Yorke užsidarė praeitą sekmadienį.

Kaip mes rėmėme lietuvišką spaudą

Vienybės bendradarbių suvažiavimas praėjo be manęs. Gal tolimas kelias ir senas mano amžius sulaukė mane. Jei būčiau dalyvavęs, būčiau papasakojęs, kaip mes prieš 50 metų rėmėme lietuvišką laikraščius, ypač Vienybę. Tegul bus man leista nors trumpai čia papasakoti.

Šiandieninis mūsų lietuvių gyvenimas skiriasi nuo praeities kaip diena nuo nakties. Šiandien lietuviai dirba, geras algas gauna, "Kadillakais" važinėja, o tuo tarpu lietuviški laikraščiai nusiskundžia negalį galo su galu suvesti. Jei taip yra šiandien, tai ką jau bėkalbėti apie tuos laikus, kai lietuviai dirbo už pasakiškai mažą atlyginimą.

Mūsų grupė dirbo prie geležinkelio, taisėme ir valėme vagonus. Dirbome po dvylika valandų į dieną, septynias dienas į savaitę, gaudavome už 84 valandas savaitės darbą po dešimt - vienuolika dolerių. Aš gaudavau vienuolika dolerių ir 63 centus.

Iš šito uždarbio reikėjo užsimokėti už kambarį, išsimaitinti, apsirengti ir laikraštį užsiprenumeruoti. Mes supratome, kad už laikraštį ne tik reikia laiku užsimokėti, bet ir auką jam pasiūsti, bet kaip tai padaryti, kai kišenis tuščias.

Mes, vienminčių būrelis, sutarėme įsigyti po "piggy" bank ir kas savaitę įmesti į jį po dešimt centų. Prilipdėme kortelę su data, kada prenumerata baigsis. Mūsų supratimu, buvo didelė gėda laiku neužsimokėti už laikraštį. Kaip gi susitiksi su redaktorium ir jam pasilaiskinsi. Tokiu būdu, tarp mus išsivystė drausminga tvarka, mes turėjome teisę pakamantinėti savo "narį" ir pabarškinti jo "bankutį", kad patikrintum ar jis užsimokėjo ir auką pasiuntė.

Niac, renkant po dešimt centų į savaitę, per metus susidarydavo virš penkių dolerių. Tuo laiku už laikraštį tiek mokėti nereikėjo, bet likusius paaukodavome. Taigi,

tokia tvarka mes užsimokėdavom laiku ir dar su kaupu. Kai dabar aš prisimenu tuos laikus, mane net juokas ima, bet kitokios išeities nebuvo, anglių kalbos nemokėjome, mažai uždirbome, o laikraščius skaityti mėgdavome.

Nors šis pasakojimas apie "piggy" bank savaitį juokingas, bet aš su juo tiek susigyvenau ir nesigirsiu pasakęs, kad per 50 metų Vienybė nei kartą neparagino manęs užsimokėti už laikraštį. Visados užsimoku laiku, kai kada ir prieš laiką.

Tas "istorinis piggy" bankutis ir šiandien tebestovi ant

mano rašomojo stalo. Jis laukia Vienybės aštuoniadesimtojo jubiliejaus. Tada teks atidaryti ir patikrinti, kad jįsai atitikų Vienybės amžių ne dešimtukai, bet doleriai.

Dėl mano čia pareikštos minties tegul niekas neišžiūždi. Aš tik pabrėžiau skirtumą tarp praeities ir dabarties. Juk tiesa, šiandieninis mūsų gyvenimas šimteriopai pagerėjo, tik Vienybės gyvenimas pasiliko toks pats. Kas žin, ar nereikėtų vėl grįžti prie "piggy" bank sistemos.

J. SIAUCIŪNAS

Ellenville, N. Y.

VIENYBIETĖ ELLA ABROLAITIENĖ su savo vyr Gustav, šiomis dienomis grįžo iš kelionės West Indies salose. Kartu vyko Abrolaitienės marti Agnes Katelus ir vyro dukra Alice Berry. Nuotraukoje Ella ir Gustav Abrolaičiai matomi su Niew Amsterdam laivo kapitonu C. M. Snelleman.